

'ALL ANIMALS ARE EQUAL, BUT SOME ANIMALS ARE MORE EQUAL THAN OTHERS'

EEN KWALITATIEF ONDERZOEK NAAR DE BETEKENISGEVING VAN JEUGDSPELERS EN HUN OUDERS AAN SELECTIEBELEID IN HET NEDERLANDSE AMATEURVOETBAL

**NMC
BRIGHT**

AFSTUDEERONDERZOEK

SELECTIEBELEID IN JEUGDOPLEIDINGEN VAN HET NEDERLANDSE AMATEURVOETBAL

Universiteit Utrecht

Universiteit Utrecht
Master Sportbeleid en Sportmanagement

Afstudeerbegeleider
Tweede beordelaar

drs. Sabah Chalhi
dr. Noortje van Amsterdam

Student
Studentnummer
Email:

Nick Veenbrink
5693918
n.a.c.veenbrink@students.uu.nl

VOORWOORD

Voor u ligt het eindresultaat van een tweejarige master sportbeleid en sportmanagement aan de Universiteit Utrecht. Twee jaar lijkt voorbijgevlogen. Ik denk dat ik me amper bewust ben van hetgeen ik geleerd heb. Ik kijk er heel plezierig op terug.

Het doen van dit afstudeeronderzoek heb ik als heel plezierig ervaren. Interessant om alle hoofdstukken als een puzzel aan elkaar te verbinden. Op het transcriberen na heeft het me weinig moeite gekost om mijn aandacht op de scriptie te richten. Al heeft de combinatie met werk bij NMC Bright wel de nodige energie gekost. Gelukkig heb ik steun ervaren van mensen om mij heen wat het een bijzonder aangenaam proces heeft gemaakt. Die mensen wil ik graag bedanken. Allereerst mijn vriendin, Marlou Peeters, voor haar eindeloze geduld en ondersteuning. Bedenk dat je voor al die verloren uren samenzijn een, hopelijk, slimmere vriend hebt teruggekregen. Nick van Delft die me een aantal keer van nuttige terugkoppeling heeft voorzien. Mijn collega's bij NMC Bright voor hun feedback en begeleiding waarbij Wouter Kuperus een bijzondere vermelding verdient, omdat hij me in staat heeft gesteld deze master überhaupt te volgen. Mijn afstudeerbegeleider vanuit de universiteit, Sabah Chalhi, voor de 'eureka-momenten' en enthousiaste begeleiding tijdens onze besprekingen.

Verder wil ik de respondenten en mensen van beide voetbalverenigingen bedanken die dit onderzoek mede mogelijk hebben gemaakt. Vooral de focus-groepen met jeugdspelers waren een absoluut hoogtepunt in dit onderzoek. Ik had van tevoren niet verwacht dat deze gesprekken dergelijke inzichten zouden opleveren.

'All animals are equal, but some animals are more equal than others' is een beroemd citaat uit het werk van George Orwell waarmee hij de hypocrisie van de overheid onderstreept door te stellen dat alle burgers gelijk zijn, maar toch macht en privileges toekent aan een kleine elitaire groep. Hoewel het een heftig citaat lijkt in relatie tot het onderzoeksthema, vond ik het een treffende. Selectiebeleid in het Nederlandse amateurvoetbal is een vanzelfsprekendheid die voor ongelijkheid zorgt, terwijl in het beleid van clubs en de KNVB doorklinkt dat ieder voetballend lid even belangrijk is. Het vat mijn bevindingen goed samen.

Ik ben bijzonder trots op het eindresultaat en moedig iedereen aan het volledige rapport te lezen. Mocht je het toch te taai vinden om door te lezen dan adviseer ik je de samenvatting, conclusies en aanbevelingen door te nemen.

Nick Veenbrink

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Samenvatting	5
1. Inleiding	6
1.1 Maatschappelijke context.....	7
1.2 Bestuurlijke context.....	8
1.3 Organisatorische context.....	8
1.4 Maatschappelijke relevantie	10
1.5 Wetenschappelijke relevantie	10
2. Doel	12
2.1 Centrale onderzoeksvraag en deelvragen.....	12
2.2 Onderzoeksperspectief	12
3. Theoretisch kader en literatuurstudie	13
3.1 Sportparticipatie en mechanismen van in- en uitsluiting.....	13
3.2 Ability of talent	14
3.3 De sociale constructie van talent.....	14
3.4 Reproductie van talent in de speler-coach relatie.....	15
3.5 Foucault: discoursen en discursief handelen.....	16
3.6 Machtsrelaties en weerstand.....	18
3.7 Gedisciplineerde lichamen	18
3.8 Technologies of the self.....	18
3.9 Disciplinaire technologieën door coaches	19
3.10 De invloed van ouders op sportbeleving van kinderen.....	19
3.11 Conclusie	20
4. Methode	21
4.1 Casestudy	21
4.2 Onderzoeksmethode: document-analyse	22
4.3 Onderzoeksmethoden: jeugdspelers.....	22
4.4 Rol van de onderzoeker.....	23
4.5 Onderzoeksmethoden: ouders van jeugdspelers.....	24
4.6 Rol van de onderzoeker.....	24
4.7 Werven van respondenten.....	24
4.8 Validiteit en betrouwbaarheid	24
4.9 Data-analyse.....	25
5. Resultaten en analyse	26
5.1 Nadruk op selectie is logisch en onrechtvaardig	26

5.2	Selectie is dé norm en zorgt voor status	28
5.3	Wat een goede speler maakt	33
5.4	Goede spelers worden beloond	37
5.5	Ouders (on)bewust betrokken	41
6.	Conclusie & discussie	45
6.1	Aanbevelingen.....	47
7.	Reflectie.....	49
8.	Verwijzingen.....	51
Bijlage 1:	topiclijsten.....	54
	Focusgroepen: jeugdspelers	54
	Semigestructureerde interviews: ouders van jeugdspelers	55

SAMENVATTING

In jeugdopleidingen van Nederlandse voetbalmateurverenigingen worden spelers bij elkaar ingedeeld op basis van leeftijd, geslacht en niveau. Clubs maken onderscheid in selectieteams en niet-selectieteams op basis van het 'talent' van spelers. De beste spelers uit een leeftijdscategorie spelen in een selectieteam.

Dit onderzoek geeft meer inzicht in de betekenis die jeugdspelers en ouders geven aan selectiebeleid. Door discours-analyse worden de aannames en veronderstellingen die aan selectiebeleid ten grondslag liggen, verkend en de mogelijke gevolgen op de sportbeleving en sportdeelname van jeugdspelers onderzocht.

Voor het onderzoek hebben focus-groepen en semigestructureerde interviews plaatsgevonden. Er zijn vier focus-groepen afgenomen met drie jeugdspelers in de leeftijd onder 12 jaar / onder 13 jaar. Twee focus-groepen waren met spelers uit selectieteams en twee met spelers uit niet-selectieteams. Verder hebben tien semigestructureerde interviews met ouders van jeugdspelers plaatsgevonden. De focus-groepen en interviews zijn afgenomen met behulp van een topiclijst, dit bood voldoende ruimte voor interactie en discussie met zowel ouders als jeugdspelers. De verworven data is geanalyseerd waarbij is gezocht naar betekenissen over selectiebeleid. Ook zijn de ervaringen met selectiebeleid verkend en de manier waarop dit het handelen van jeugdspelers beïnvloed heeft.

Uit onderzoek valt te concluderen dat selectiebeleid een vanzelfsprekendheid is die een norm voortbrengt. Selectiebeleid zorgt ervoor dat een groep spelers wordt uitgesloten van bepaalde mogelijkheden en middelen, zoals betere materialen en meer trainingen. Clubs zeggen beide doelgroepen, selectie en niet-selectie, even belangrijk te vinden, maar hanteren toch een scheve verdeling van aandacht.

Jeugdspelers en ouders vinden het belangrijk om hoog te spelen en tot een selectieteam te behoren. De nummering van teams in een leeftijdscategorie is een manier om hiërarchie aan te brengen. Spelers willen in een zo hoog mogelijk team spelen. Het verlangen in een zo hoog mogelijk team te willen spelen wordt door verschillende factoren beïnvloed. De historische ervaringen van spelers, het wel of niet gespeeld hebben in een selectieteam, en het zelfbewustzijn van spelers en hoe zij zichzelf ten opzichte van de norm beoordelen, lijken de belangrijkste factoren die het verlangen bepalen om aan de norm te willen voldoen.

In de betekenisgeving van jeugdspelers en ouders komt naar voren dat discourses betreffende selectiebeleid de manier bepalen waarop naar selectie- en niet-selectiespelers gekeken wordt. Selectiespelers zijn goed in voetbal, hard, serieus en teamspelers. Niet-selectiespelers zijn minder competitief, zijn vooral ' bezig' en voetballen voor de gezelligheid. Het creëert een verwachtingspatroon waar deze spelers aan willen voldoen. Om te zorgen dat spelers aan dit verwachtingspatroon voldoen gebruiken, met name jeugdtrainers, verschillen methoden om het gedrag van jeugdspelers te beïnvloeden. Door bijvoorbeeld het geven van complimenten of toekennen van speeltijd bij wedstrijden wordt het gedrag van jeugdspelers gevormd naar een bepaald verwachtingspatroon.

Er lijkt geen eenduidige oplossing, mede omdat de manier waarop selectiebeleid betekenis krijgt heel context-afhankelijk is. Dit vraagt om nog meer inzicht te krijgen in de norm en strategieën te bedenken om hier weerstand aan te bieden. Er schuilt een oplossing in het weerstand bieden tegen de norm door deze ter discussie stellen.

1. INLEIDING

In het Nederlandse amateurvoetbal is het vanzelfsprekend dat jeugdspelers worden ingedeeld in selectieteams en niet-selectieteams. Kinderen worden in jeugdopleidingen, vaak voor de duur van een sportseizoen, bij elkaar ingedeeld op basis van criteria zoals leeftijd en geslacht, maar ook op basis van prestaties of 'talent'. In een selectieteam worden kinderen geplaatst die over meer 'niveau', 'potentie' of 'talent' beschikken dan anderen. Selectiespelers krijgen een andere behandeling binnen de club.

"Talentherkenning bij kleinere amateurclubs vindt vooral plaats binnen de eigen club: de beste spelers spelen met de besten. De meeste amateurclubs hebben enige mate van selectiebeleid, gericht op het creëren van elftallen van zo veel mogelijk gelijkwaardig niveau." (KNVB, Winnaars van Morgen, 2016)

Het maken van een tweedeling selectie en niet-selectie gaat gepaard met een herverdeling van beschikbare faciliteiten en middelen. Behoor je tot een selectieteam in een amateurclub, dan kan het betekenen dat je een gediplomeerde trainer hebt, vaker traint en betere faciliteiten krijgt. In die zin is selectiebeleid bij Nederlandse amateurverenigingen een mechanisme waar ongelijkheid wordt gecreëerd of in stand gehouden wordt met alle gevolgen van dien. Zo beschrijft Van Bottenburg (2013) dat het democratisch principe van de sportvereniging ondermijnd wordt door een machtsconcentratie van een kleine groep mensen die persoonlijke belangen laten prevaleren in het tot stand komen van beleid.

'Zo komt het voor dat de meest actieve leden in de hogere teams van de sportvereniging hebben gespeeld of kinderen hebben die deel uitmaken van de clubselecties. Een dergelijk patroon kan bijdragen aan de reproductie van het accent op wedstrijd- en competitiesport en het bijbehorende selectiebeleid, ook als een groeiende groep leden of potentiële leden om andere motieven (ontspanning, gezelligheid, gezondheid) lid is of lid zou willen worden.' (Van Bottenburg, 2013, p. 8)

Wanneer enkel mensen met een achtergrond als selectiespeler het voor het zeggen hebben bij een sportvereniging zal dit de aandacht voor selectieteams alleen maar versterken. Het kan ertoe leiden dat het beleid en daarmee de verdeling van aandacht en middelen zich volledig toespitst op selectieteams en andere leden binnen de club achterstelt.

Clubs, jeugdspelers en ouders hechten veel belang aan deze tweedeling blijkt uit de jaarlijks terugkerende spanningen bij amateurverenigingen rondom teamindelingen (Bouma, 2016; Claringbould & Elling, 2005, p. 509). Vlak voor de zomerstop maken clubs teamindelingen voor het volgende voetbalseizoen. Elk jaar is er dus opnieuw een indelingsmoment met de kans wel of niet in een selectieteam te worden geplaatst. Dit proces van teamindelingen brengt veel te weeg.

"Het 'dieptepunt' van het jaar, noemt Jan Dirk van der Zee deze weken. De directeur amateurvoetbal bij de KNVB ergert zich kapot aan voetbalvaders en moeders die er volgens hem alsmaar massaler van overtuigd zijn dat hun kind 'de volgende Johan Crujff of Marco van Basten wordt' - en met minder geen genoeg nemen. Het levert pijnlijke situaties op, zegt de directeur. Spelers die van hun ouders per se in het hoogste team moeten en daardoor niet bij vriendjes of vriendinnetjes komen." (Bouma, 2016)

Het roept de vraag op wat de reden is om selectiebeleid te hanteren, waar de spanning rondom teamindelingen precies vandaan komt en wat de negatieve gevolgen van selectiebeleid zijn op sportbeleving en sportdeelname van jeugdspelers. Voorgaande vragen vormen aanleiding voor het doen van dit afstudeeronderzoek. Om toe te werken naar een onderzoeksvraag wordt het thema selectiebeleid in de maatschappelijke, organisatorische en bestuurlijke context geplaatst.

1.1 MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT

Voetbal is de grootste sport in Nederland. De KNVB kent in het seizoen 2015/'16 1.231.561 leden, 542.884 daarvan zijn jongens tot en met 18 jaar (KNVB, Jaarverslag 2015/'16, 2016). Ervan uitgaande dat alle amateurverenigingen een vorm van selectiebeleid toepassen (KNVB, Winnaars van Morgen, 2016), heeft meer dan een half miljoen jeugdspelers te maken met selectiebeleid en indirect is dit bereik nog groter als je ouders en betrokkenen bij de club meerekent. Het feit dat zoveel mensen actief of passief bij voetbal betrokken zijn, maakt het dat maatschappelijke ontwikkelingen veel invloed hebben op de context van een amateurvereniging (Van Bottenburg, 2013). De meest relevante maatschappelijke ontwikkelingen worden hier geschetst in relatie tot het onderzoeksthema.

Schnabel (2004) identificeert vijf ontwikkelingen die zorgen voor een veranderende maatschappij die mogelijk van invloed zijn op sportverenigingen. Onder die vijf processen vallen individualisering en informalisering. Deze processen maken voor iedereen de behoefte en noodzaak groter om als gelijke gezien te worden (Schnabel, 2004). Men komt op voor een gelijkheid in rechten en kansen, zodat iedereen mogelijkheden heeft te kunnen presteren. Schnabel (2004) koppelt processen van individualisering aan meritocratisering. Een meritocratie is een samenleving waarin maatschappelijke posities worden verdeeld op basis van wat mensen zelf presteren, niet op basis van sociale afkomst. Maatschappelijk succes wordt bepaald door individuele prestaties en niet door kenmerken die aan iemand worden toegeschreven op basis van diens sociale of etnische herkomst of sekse. Ideaaltypisch is een meritocratie een 'open' samenleving, waarin iedereen gelijke kansen heeft op maatschappelijk succes (de Beer, 2016).

Steeds meer onderzoekers zien een relatie tussen meritocratie en zelfrespect. Zelfrespect wordt beïnvloed door succes of falen wat een gevolg is van persoonlijke keuzes en verdiensten. Voor falen valt weinig respect en erkenning te krijgen. Zelfrespect is van groot belang voor de identiteit en het welbevinden van mensen (Elshout, Tonkens, & Swierstra, 2016). Leden van een meritocratische maatschappij verlangen rechtvaardigheid in kansen op maatschappelijk succes en toegankelijkheid tot hulpbronnen om dit succes te verwezenlijken. Dit streven naar rechtvaardigheid komt sterk tot uiting in onderzoek van Coakley (2006) naar de betrokkenheid van ouders bij sportende kinderen.

Coakley (2006) heeft de invloed van ouders op sportparticipatie van kinderen onderzocht. Ouders zijn sterk betrokken bij sportactiviteiten van hun kinderen vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel (Coakley, 2006) die mogelijk voortkomt uit de maatschappelijke context van een meritocratie waar succes en falen je maatschappelijke positie bepalen (Elshout, Tonkens, & Swierstra, 2016). Coakley (2006) toont aan dat het verantwoordelijkheidsgevoel van ouders voortkomt uit een maatschappelijk verwachtingspatroon ten aanzien van de sportieve ontwikkeling en prestaties van kinderen. Ouders internaliseren deze verwachtingen en geven zichzelf de schuld wanneer kinderen niet aan de relatief hoge ontwikkelingsverwachtingen tegemoetkomen. Tegelijkertijd, wanneer de ontwikkeling van kinderen de verwachtingen overstijgt, vinden ouders dat zij extra waardering verdienen (Coakley, 2006, p. 160).

Sport geeft kinderen de mogelijkheid om status te verkrijgen onder gelijken en geeft ouders meetbare indicatoren om prestaties van hun kinderen zichtbaar te maken (Coakley, 2006, p. 155). Door het spelen van wedstrijden waar je kunt winnen en verliezen, ranglijsten in competities en verkozen worden tot selectiespeler zijn indicatoren die kinderen van elkaar onderscheiden en leiden tot het verkrijgen van status. Sport maakt prestaties van kinderen meetbaar door competitie ten opzichte van 'gelijken'. Prestatiemeting en -vergelijking is een belangrijk kenmerk van een meritocratie (Elshout, Tonkens, & Swierstra, 2016).

Indelen op basis van niveau, talent of prestaties past bij een meritocratische samenleving. Het zorgt dat ouders de sportieve ontwikkeling en prestaties van hun kinderen nauwlettend volgen. Dit maakt ouders

zeer betrokken bij sportactiviteiten van hun kinderen en vormt mogelijk aanleiding tot heftige reacties op het wel of niet selecteren van hun zoon of dochter.

1.2 BESTUURLIJKE CONTEXT

Georganiseerde sport in Nederland is voornamelijk ondergebracht bij amateurverenigingen die bestaan op basis van vrijwilligheid. Bij een amateurvereniging hebben leden het recht om het beleid van de club te bepalen. Een vereniging is er voor en door leden en functioneert alleen omdat en zolang haar leden bereid zijn om hun eigen sportaanbod te creëren en zich te houden aan vrijwillig aanvaarde verplichtingen en verantwoordelijkheden (Van Bottenburg, 2013). Deze wederzijdse afhankelijkheid maakt het dat verenigingen inspelen op de behoefte van leden. Dit heeft in de jaren '90 geleid tot een vitaliseringsproces waarbij verenigingen steeds meer rekening hielden met de sportbeleving van leden en veranderingen die zich voordoen in de omgeving. De focus van veel verenigingen verschuift hierdoor van intern naar steeds meer externe gerichtheid, bijvoorbeeld door intensievere samenwerking met de publieke sector of de commerciële sector om tegemoet te komen aan (externe) verwachtingen (Boessenkool, Lucassen, & Waardenburg, 2011).

De externe gerichtheid gaat gepaard met een toenemende aandacht van de overheid voor de sportsector. De overheid verlangt in toenemende mate van sportverenigingen dat zij een bijdrage leveren aan het realiseren van publieke waarden, zoals gezondheid of sociale integratie (Skille E. , 2011; Waardenburg, 2016; Van Bottenburg, 2013). In de literatuur wordt deze ontwikkeling geduid als de instrumentalisering van sport (Van Bottenburg, 2013; Waardenburg, 2016). Door de organisatorische dominantie van verenigingen in de Nederlandse sportinfrastructuur ziet de overheid de vereniging als ideaal domein om publieke waarden via sport te realiseren (Waardenburg, 2016). De overheid, met name gemeenten, is door toenemende instrumentalisering steeds meer gaan investeren in de sport (Waardenburg & van Bottenburg, 2013). Dit maakt verenigingen steeds meer afhankelijk van gemeentelijk sportbeleid. Vanuit instrumentalisering ligt een sterke nadruk op het verhogen van sportparticipatie, ook wel *sports for all*. Dit verlangt van verenigingen dat sport voor een brede doelgroep toegankelijk is en blijft; sport is voor iedereen (Coté & Hancock, 2014; Fahlen & Karp, 2010; Skirstad & Chelladurai, 2011). Het *sports for all* principe staat echter haaks op mechanismen in sport die gedreven worden door competitiviteit, zoals een nadruk op prestaties, winst en verlies en het selecteren van jeugdspelers. Er lijkt hiermee een tweedeling te ontstaan in sportbeleid waar focus ligt op sport voor iedereen toegankelijk maken en aan de andere kant competitiviteit en sportprestaties.

1.3 ORGANISATORISCHE CONTEXT

Naast de invloed van de overheid, waar een sterke nadruk ligt op het creëren van publieke waarden, worden verenigingen beïnvloed door sportorganisaties waar zij lid van zijn. Vrijwel iedere voetbalvereniging is aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB). De KNVB is op haar beurt lid van sportkoepel NOC*NSF. Zowel de KNVB en NOC*NSF zijn beleidsactoren die invloed hebben op beleid van verenigingen. Het beleid van de KNVB en NOC*NSF is bepalend voor de manier waarop jeugdsport wordt doorgevoerd bij amateurverenigingen.

In de literatuur wordt onderscheid gemaakt in effectieve en efficiënte jeugdsportprogramma's (Cote, Coakley, & Bruner, 2012; Coté & Hancock, 2014). Bij effectieve programma's ligt de focus op excelleren, prestaties en het verkrijgen van vaardigheden en competenties. Deze programma's kennen een piramidestructuur waar slechts een beperkte groep de top van de piramide kan halen. Door te selecteren en vroeg en veel te trainen, neemt de kans toe dat sporters de top van de piramide gaan bereiken. Dit piramidemodel is effectief wanneer er een brede basis sporters is om uit te selecteren. Er wordt geïnvesteerd in een selecte groep sporters die potentie hebben de top te bereiken. Daarmee heeft het piramidemodel een uitsluitend karakter.

Efficiënte programma's leggen nadruk op participatie, ontwikkeling en het beperken van uitstroom van sporters. Zoveel mogelijk kinderen raken bij sport betrokken door een focus op participatie en ontwikkeling. Een programma is daadwerkelijk efficiënt als de uitval van sporters zo minimaal mogelijk is. Dit raakt het *sports for all* principe, zoals eerder beschreven.

Een tweedeling in effectieve en efficiënte programma's wordt (gedeeltelijk) doorgevoerd in het beleid van sportorganisaties. Sportorganisaties categoriseren om beleid of programma's af te stemmen op specifieke doelgroepen. Zo maakt NOC*NSF binnen de organisatiestructuur onderscheid in de afdeling topsport en breedtesport (NOC*NSF, 2012). Het categoriseren van leden wordt ook door andere sportorganisaties gehanteerd, waaronder de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB).

"De KNVB houdt zich bezig met voetbal voor verschillende doelgroepen: op het veld en in de zaal, voor jong en voor oud, voor jongens en meisjes, mannen en vrouwen, toptalenten en recreanten, voetballers met en zonder beperking." (KNVB, Beleidsplan 'Voetbal om van te houden', 2013)

In diverse beleidsdocumenten wordt door de KNVB het onderscheid tussen topvoetbal en recreatievoetbal aangehaald (KNVB, Winnaars van Morgen, 2016). De categorisatie top- en recreatievoetbal kent geen eenduidige definitie. De Nederlandse voetbalinfrastructuur kent het betaald- en amateurvoetbal. Een scheiding tussen top en recreatie zou je denken, ware het niet dat deze grenzen aan het vervagen zijn. Zo heeft de KNVB in het seizoen 2016/17 de Tweede divisie geïntroduceerd die het betaald- en amateurvoetbal met elkaar verbindt.

"Doel van deze veranderingen is het onderscheid tussen amateur- en betaald voetbal (en uiteindelijk ook het gat met de internationale top) te verkleinen." (KNVB, Winnaars van Morgen, 2016)

De grenzen tussen het betaald- en amateurvoetbal vervagen, waardoor het onderscheid top en recreatie niet eenduidig op de scheiding betaald en amateur van toepassing is. Een andere manier om het onderscheid te interpreteren is de indeling van het competitie-aanbod in een A- en B-categorie in het amateurvoetbal. Bij voetbalteams die KNVB-competitiewedstrijden spelen in de B-categorie treedt een versoepeling van de regels op wat het competitieverloop op dit niveau vergemakkelijkt, maar het serieuze karakter niet wegneemt (KNVB, Handboek competitiezaken amateurvoetbal 2016/17, 2016). Voor zover bekend, staat nergens benoemd wat aanleiding vormt om deze categorieën te handhaven, en of dit verband houdt met de tweedeling top en recreatie.

Hoewel de KNVB spreekt over top en recreatie, zijn nergens definities opgenomen. 'Top' betekent niet per definitie het betaald voetbal of spelen in de A-categorie. Amateurclubs passen een 'vertaling' toe van de tweedeling top en recreatie naar de lokale context van hun jeugdopleiding. Waar de KNVB spreekt van top en recreatie heeft deze tweedeling bij amateurverenigingen een andere benaming, zoals selectie en niet-selectie, prestatie en recreatie of top en breedte. Amateurverenigingen lijken een combinatie na te streven van effectieve (selectie) en efficiënte (niet-selectie) sportprogramma's. Hoe strikt dit onderscheid is en hoe het invulling krijgt, lijkt afhankelijk van de lokale context van een amateurvereniging.

De organisatorische context waarin de KNVB het beleid van sportverenigingen beïnvloedt, verklaart gedeeltelijk waarom verenigingen kiezen voor het doorvoeren van effectieve jeugdprogramma's waar de nadruk ligt op presteren. Het is immers verankerd in het beleid van overkoepelende sportorganisaties. Effectieve programma's hebben als doel dat jeugdspelers sneller naar de 'top' van de piramide doorstromen. Het is aannemelijk dat de top van de piramide het 1^e seniorenelftal of het betaald voetbal betreft. Uit de bestuurlijke context blijkt een toenemende focus op efficiënte sportprogramma's, gericht

op sportparticipatie. Effectieve en efficiënte sportprogramma's lijken daarmee naast elkaar te bestaan binnen amateurverenigingen.

1.4 MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE

In sportbeleid wordt vaak een claim gelegd op de bijdrage van sport aan de creatie van publieke waarden. Zo faciliteren sportverenigingen mogelijkheden tot affiliatie, coöperatie, identificatie en socialisatie (Van Bottenburg, 2013, p. 8). De 'claim' dat sport een positieve bijdrage levert aan de creatie en distributie van publieke waarden via sportverenigingen wordt breed overgenomen door sportorganisaties, zo ook de KNVB.

"Voetbal ontwikkelt mensen, vergroot de leefbaarheid en stimuleert participatie en integratie." (KNVB, Beleidsplan 'Voetbal om van te houden', 2013)

Een belangrijk doel dat met de instrumentalisering van sport gepaard gaat, is de toename van sportdeelname of participatie. Van verenigingen wordt verlangd dat zij sport toegankelijkheid maken voor iedereen (*sports for all*). Het toenemende verlangen om publieke waarden te realiseren via de sportvereniging schuurt met het dominante gedachtegoed van veel verenigingen. Diverse onderzoekers hebben geconstateerd dat sportverenigingen vooral gericht zijn op *competitiveness* of *performance* (Skirstad & Chelladurai, 2011; Skille E. , 2011; Fahlen & Karp, 2010). Het gedachtegoed dat binnen verenigingen domineert is het streven naar competitiviteit. Bij competitiviteit hoort winst en verlies, vergelijk met anderen en ranking (Skille E. , 2011). Dit gedachtegoed hangt samen met het concept van effectieve jeugdprogramma's dat eerder geïntroduceerd is. Tegelijkertijd heeft de amateurvereniging baat bij het binden en behouden van jeugdleden door sport voor iedereen toegankelijk te maken.

Vaak is sportbeleid gestoeld op de veronderstelling dat *competitiveness* en *sport for all* elkaar niet bijten (Helle-Valle, 2008). Sterker nog, er wordt gedacht dat ze elkaar versterken, denk aan de positieve causale verbinding tussen top- en breedtesport die vaak onderstreept wordt in beleid van sportorganisaties (KNVB, 2013; NOC*NSF, 2012). Het dominante gedachtegoed van competitiviteit staat echter op gespannen voet met het streven, sport voor iedereen toegankelijk te maken. Zolang competitiviteit domineert binnen de sportvereniging zal het *sports for all* principe moeilijker te realiseren zijn, omdat competitiviteit processen van elitarisme, selectie en uitsluiting in de hand werkt (Skille E. , 2011; Côté & Hancock, 2014). De spanning tussen *sports for all* en *competitiveness* binnen sportverenigingen komt tot uiting bij selectiebeleid. Selectiebeleid is een vorm van selecteren en categoriseren die lijkt voor te komen uit competitiviteit en ondermijnt daarmee – mogelijk – de toegankelijkheid en integrerende werking van sport. Dit maakt onderzoek naar een vanzelfsprekend fenomeen als selectiebeleid relevant om te kijken in hoeverre sprake is van een ondermijnend effect.

1.5 WETENSCHAPPELIJKE RELEVANTIE

Er is veel wetenschappelijk onderzoek op het gebied van sportparticipatie en sportsocialisatie gedaan. Onderzoek naar processen waarin mensen gesocialiseerd worden via sport is vaak kwalitatief van aard en gericht op de manier waarop sport ongelijkheid creëert of in stand houdt. Daar is onderzoek naar etnische- of genderongelijkheid in sport een voorbeeld van. Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar de relatie tussen ongelijkheid op basis van bepaalde kenmerken en processen van in/uitsluiting (Claringbould & Elling, 2005). Met name de relatie tussen gender en etniciteit in relatie tot in- en uitsluiting krijgt veel aandacht en in toenemende mate seksuele voorkeur, leeftijd, lichamelijke beperking en sociale klasse.

Een dimensie die onderbelicht blijkt, is *ability*. *Ability* of talent is de mate waarin men zich onderscheidt van de rest in een competitieve omgeving. Er is nog beperkt empirisch onderzoek gedaan naar de invloed van *ability* of 'talent' op mechanismen van in/uitsluiting. Het beperkte empirisch onderzoek dat er is, richt

zich met name op lichamelijke opvoeding in het onderwijs (Hay & Macdonald, 2010). Dit maakt het belang van empirisch onderzoek op basis van *ability* of talent en selectiemechanismen in sport relevant.

Brown & Potrac (2009) hebben de invloed van de-selectie, het weggestuurd worden van een profopleiding, op de identiteit van sporters onderzocht. Het onderzoek richt zich op spelers van 16 tot 19 jaar die bij een professionele voetbalclub uit Engeland spelen en daar weggestuurd worden. Brown & Potrac (2009) hebben onderzocht in hoeverre het proces van de-selectie heftige emotionele verstoringen teweegbrengen (Brown & Potrac, 2009, p. 144). Data uit het onderzoek suggereert dat gevoel van verlies, onzekerheid, falen en desoriëntatie gevolgen zijn van de-selectie uit professioneel voetbal. Hoewel het plaatsvindt in het professioneel voetbal, laat het onderzoek zien dat de-selectie heftige emoties kan oproepen bij spelers. Het valt niet uit te sluiten dat selectiebeleid in het amateurvoetbal tevens negatieve effecten heeft voor jeugdspelers die worden uitgesloten van selectieteams.

Selectiebeleid bij amateurclubs betekent dat een selecte groep spelers als 'talent' wordt aangemerkt en op een andere manier benaderd wordt door die clubs. Naar dit proces van talent herkennen en identificeren vindt steeds meer onderzoek plaats, met name in topsport. Uit onderzoek blijkt dat talentherkenning berust op twee aannames: dat talent identificeerbaar is en dat prestaties op latere leeftijd eerder voorspeld kunnen worden (Cobley, Schorer, & Baker, 2012; Coté & Hancock, 2014). Er is weliswaar steeds meer onderzoek naar het (vroeg) identificeren van talent op basis van bijvoorbeeld genetische factoren. Het praktisch vertaalbaar maken van (wetenschappelijke) theorie op dit gebied ligt echter vaak nog buiten de mogelijkheden van sportorganisaties (Baker, 2012). Dit maakt het herkennen van talent risicovol. Er valt niet met veel betrouwbaarheid te zeggen dat spelers die op jonge leeftijd als talent aangemerkt worden ook de potentie hebben daadwerkelijk de top te bereiken (Baker, 2012; Coté & Hancock, 2014). Dat talentherkenning in sport een uiterst complexe en onbetrouwbare bezigheid is, blijkt ook uit de aanwezigheid van het geboortemaandeffect. Het geboortemaandeffect toont aan dat spelers die in een selectiejaar eerder geboren zijn meer kans hebben om geselecteerd te worden (Unnithan, White, Georgiou, Iga, & Drust, 2012; de Hoog, 2016; Horton, 2012; Hancock, Adler, & Coté, 2013). De theorie hierachter is dat spelers uit de eerste maanden van een geboortear een ontwikkelingsvoorsprong hebben op anderen en daarom verder zijn in hun groei. Hiermee treedt een vorm van leeftijdsdiscriminatie op.

Ondanks de complexiteit en imperfectie van talentherkenning zijn selectiemechanismen in sport een vanzelfsprekendheid (Cobley, Schorer, & Baker, 2012; Cote, Coakley, & Bruner, 2012; KNVB, Winnaars van Morgen, 2016; Capstick & Trudel, 2010). Niet alleen in de topsport en bij professionele organisaties worden 'talenten' op jonge leeftijd geselecteerd en krijgen zij een voorkeursbehandeling, ook amateurverenigingen passen dit principe toe. Hoewel er veelvuldig onderzoek is gedaan naar de (on)betrouwbaarheid van talentherkenning is nauwelijks onderzocht hoe belangrijke actoren, zoals jeugdspelers en ouders, betekenis geven aan selectiemechanismen in sport. Door meer inzicht te verkrijgen in de betekenis die jeugdspelers en ouders geven aan selectiebeleid, kan de mogelijke problematiek van selectiebeleid meer zichtbaar gemaakt worden. Dit biedt mogelijkheid om een vanzelfsprekend fenomeen als selectiebeleid in het amateurvoetbal te betwisten en na te denken over mogelijke alternatieven.

2. DOEL

Het doel van het onderzoek is het blootleggen van aannames en veronderstellingen die aan selectiebeleid in jeugdopleidingen van het amateurvoetbal ten grondslag liggen. Het onderzoek leidt tot meer bewustwording bij de KNVB en amateurverenigingen over de gevolgen van een vanzelfsprekend fenomeen als selectiebeleid.

2.1 CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN

CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG

Welke betekenis geven jeugdspelers en hun ouders aan selectiebeleid in jeugdopleidingen van het amateurvoetbal en wat zijn in hun beleving de gevolgen van selectiebeleid?

DEELVRAGEN

- Hoe ervaren jeugdspelers en hun ouders het onderscheid tussen selectie en niet-selectie?
- Welk belang hechten jeugdspelers en hun ouders aan het onderscheid selectie en niet-selectie?
- Hoe komt het onderscheid selectie en niet-selectie in de beleving van jeugdspelers en ouders tot stand?
- Welke ervaringen omtrent selectiebeleid hebben het gedrag van jeugdspelers beïnvloed?
- Wat is de invloed van ouders op de sportbeleving van kinderen in relatie tot selectiebeleid?

2.2 ONDERZOEKSPERSPECTIEF

Binnen wetenschappelijk onderzoek worden verschillende onderzoeksparadigma's onderscheiden. Een paradigma is een set van aannames en overtuigingen die bepalend zijn voor hoe men naar de wereld kijkt en die ten grondslag ligt aan de theorie of methodologie van de onderzoeker. In dit onderzoek wordt een kritische benadering gehanteerd. Het doel van een kritische benadering is de status quo betwisten (Edwards & Skinner, 2009, pp. 30-31). Claims op de 'waarheid' worden gezien in een context van machtsverhoudingen. Kritisch onderzoek heeft als doel om vanzelfsprekendheden te problematiseren (Piggin, 2014). Selectiebeleid is een vanzelfsprekend fenomeen in het Nederlandse amateurvoetbal (KNVB, Winnaars van Morgen, 2016) en brengt mogelijk processen van uitsluiting teweeg. Het betekent dat er jeugdspelers zijn die, als gevolg van selectiebeleid, worden uitgesloten van bepaalde privileges die anderen wel toekomen. De vraag is in hoeverre dit eerlijk, rechtvaardig en/of legitiem is. Door kwalitatief onderzoek worden onderliggende, soms onzichtbare, aannames en overtuigingen blootgesteld die het selectiebeleid bij amateurverenigingen beïnvloeden. Het doel is de betekenis en gevolgen van selectiebeleid (meer) inzichtelijk te maken.

3. THEORETISCH KADER EN LITERATUURSTUDIE

In dit hoofdstuk worden theoretische concepten beschreven en gekoppeld aan relevante literatuur. Aan de hand van de theorie van Bourdieu wordt een kader geschetst om te onderzoeken hoe het concept talent betekenis krijgt in een sociale context. Vervolgens wordt de theorie van Foucault gebruikt om kaders te schetsen voor het onderzoeken van de disciplinerende werking van selectiebeleid.

3.1 SPORTPARTICIPATIE EN MECHANISMEN VAN IN- EN UITSLUITING

Binnen sport domineert competitiviteit wat processen van elitarisme, selectie en uitsluiting in de hand werkt (Skille E. , 2011; Coté & Hancock, 2014). In dit onderzoek worden de gevolgen van selectiebeleid op uitsluiting of sociale exclusie onderzocht. Om de uitwerking van selectiebeleid te verkennen wordt de term sociale exclusie gedefinieerd. Er zijn verschillende interpretaties van de term sociale exclusie die economisch, politiek en cultureel/sociaal ingebed zijn in structuren van de maatschappij (Taket, et al., 2009, p. 5). In dit onderzoek wordt de interpretatie gehanteerd dat sociale exclusie een dynamisch multidimensionaal proces is dat gedreven wordt door onevenredige machtsrelaties. Dat wil zeggen dat sociale exclusie meerduidig en complex is en aan verandering onderhevig. Sociale exclusie komt voort uit scheve verhoudingen in een bepaalde context.

Er is sprake van een continuüm van inclusie/exclusie gekenmerkt door ongelijke toegang tot middelen, mogelijkheden, rechten en het vermogen te participeren in 'normale' relaties en activiteiten (Popay, et al., 2008: 2 & Levitas, et al. 2007: 9 in Taket, et al., 2009). Groepen of individuen die absolute inclusie ervaren, hebben 'volledige toegang', terwijl zij die absolute exclusie ervaren helemaal geen toegang hebben. Individuen zijn gepositioneerd op dit continuüm van absolute inclusie naar absolute exclusie in relatie tot een specifieke context. In een bepaalde context kan een persoon inclusie ervaren, terwijl in diezelfde context een ander individu volledige exclusie ervaart met ongelijkheid als gevolg. De multi-dimensionaliteit maakt het dat er meerdere processen van sociale in- en exclusie van invloed zijn op een individu. Dus, een individu kan op een bepaalde tijd in een specifieke context gekarakteriseerd worden door verschillende combinaties van in- en exclusie (Taket, et al., 2009). Sociale exclusie kan vrijwillig en onvrijwillig plaatsvinden. Onvrijwillige exclusie vindt plaats op basis van een norm waar iemand van afwijkt, bijvoorbeeld in relatie tot gender of leeftijd. Ik hoeverre iemand voldoet of afwijkt van deze norm wordt medebepaald door de vormen van kapitaal die iemand bezit.

De mechanismen die sociale exclusie beïnvloeden zijn gekoppeld aan (sociaal) kapitaal (Taket, et al., 2009). Het begrip kapitaal biedt perspectief om de manieren waarop middelen van een persoon privilege, marginalisatie of verhandeling opleveren en wat karakteristieken van sociale in/exclusie zijn. Bourdieu onderscheidt verschillende vormen van kapitaal: economisch, sociaal, cultureel en symbolisch. Sociaal kapitaal betreft het samengevoegen van huidige en potentiële bronnen die gekoppeld zijn aan een duurzaam netwerk van wederkerige relaties (Bourdieu, 2012; Skille E. , 2014). Deze relationele netwerken bieden mogelijkheden tot het verkrijgen of verhandelen van kapitaal, bijvoorbeeld een zakelijk netwerk of vriendengroep. Cultureel kapitaal refereert naar een vorm van waarde die men bezit in cultureel geaccepteerde middelen, bijvoorbeeld uiterlijk of een diploma. Kapitaal kan tegen elkaar uitgewisseld worden (Bourdieu, 2012; Skille E. , 2014). Symbolisch kapitaal is de status of reputatie die iemand heeft opgebouwd (Tomlinson, 2004). Sociaal kapitaal zorgt dat individuen toegang tot middelen en mogelijkheden verkrijgen of verliezen. Het kapitaal dat een individu of groep bezit heeft invloed op processen van in- en/of exclusie. Zo kan een speler op basis van talent (kapitaal) verkozen worden tot een selectieteam met als gevolg dat hij of zij faciliteiten krijgt aangeboden die daarvoor niet toegankelijk waren. Het hebben of niet hebben van kapitaal brengt in- en exclusie op gang wat leidt tot het (her)verdelen van kapitaal.

In sportonderzoek wordt sociale exclusie in verband gebracht met sportparticipatie. Sportparticipatie wordt beïnvloed door complexe mechanismen van inclusie en exclusie. Hoewel er geen directe relatie is tussen (non-)participatie en in/exclusie, is participatie een indicator die goed meetbaar is. De mechanismen die sportparticipatie beïnvloeden zijn complex, vaak paradoxaal en dynamisch. Sociale exclusie is een proces wat ondermijnd werkt in relatie tot sportparticipatie (Claringbould & Elling, 2005, pp. 498-500). Een factor die (mogelijk) sociale exclusie in de hand werkt en sportparticipatie beïnvloedt, is 'ability' of talent. Doel van dit onderzoek is de invloed van talent op sociale exclusie en sportparticipatie verkennen.

3.2 ABILITY OF TALENT

In de literatuur over sport wordt veelvuldig de term 'talent' gehanteerd zonder een definitie te geven (Claringbould & Elling, 2005; Capstick & Trudel, 2010; Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Christensen, 2009; Coté & Hancock, 2014; Cote, Coakley, & Bruner, 2012). Talent wordt in verband gebracht met processen van in- en uitsluiting en raakt het thema selectiebeleid, waar op basis van talent onderscheid gemaakt wordt tussen spelers. Om het begrip talent te duiden wordt de theorie van Hay (2012) gebruikt. Hay (2012) spreekt alleen niet over talent, maar over *ability*. Hay (2012) biedt een raamwerk om de uitsluitende werking van *ability* te begrijpen. *Ability* wordt in sport als een vanzelfsprekend concept beschouwd en kan op twee manieren begrepen worden. *Ability* in normatieve zin betreft de capaciteit of competentie van een individu om een taak uit te voeren in een bepaalde context, bijvoorbeeld dat je het vermogen hebt om een schoolslag uit te voeren zodat je kunt zwemmen.

Er is een tweede manier om *ability* te begrijpen. Eerder is het concept *competitiveness* (Skille E. , 2011) geïntroduceerd waar winst en verlies, score en een focus op excelleren centraal staan. *Ability* kan hiermee gezien worden als het vermogen te presteren in de context van sport waar *competitiveness* centraal staat. Een individu valt op, omdat hij/zij zich onderscheidt ten opzichte van de generieke populatie. *Ability* is in dit perspectief meer prestatie georiënteerd en wordt vooral gebruikt in vergelijking met anderen (Hay & Macdonald, 2010). Hier raakt *ability* de notie van 'talent'. In het vervolg, wanneer over talent gesproken wordt, wordt gerefereerd aan de laatst gehanteerde manier van het begrip *ability* volgens Hay (2012). Talent is het vermogen te presteren in de context van sport waar het gedachtegoed van competitiviteit domineert. Iemand heeft talent als hij of zij zich onderscheidt ten opzichte van de generieke populatie

3.3 DE SOCIALE CONSTRUCTIE VAN TALENT

Talent heeft op diverse manieren een uitsluitende werking. Uitsluiting vindt plaats wanneer een biologische constructie en/of een sociale constructie van talent gehanteerd wordt. Een biologische constructie van talent kijkt naar fysiologische, genetische of antropomorfe kenmerken voor selectie. Iemand onderscheidt zich van de generieke populatie door bijvoorbeeld een bovengemiddelde lichaamslengte, wat het aantrekkelijk maakt om voor een sport als volleybal of basketbal te kiezen. Dit kan al aanleiding zijn voor kinderen of ouders een sport niet te kiezen, omdat de kans klein lijkt daar succesvol in te worden (Hay, 2012).

Naast een biologische constructie van *ability* benoemt Hay (2012) een sociale constructie van *ability* en exclusie. Hay gebruikt hiervoor de theorie van Bourdieu, specifiek de concepten veld, habitus en kapitaal die hierna worden toegelicht.

Een veld is een domein in het sociale leven dat enigszins afgebakend is door een set van organiserende krachten en principes die uitwerking hebben op iedereen binnen dat veld (Hay, 2012; Tomlinson, 2004). Voorbeelden van een veld kunnen een gymles, een voetbalteam, een schoolstelsel of een amateurvereniging zijn. Dit omdat het observeerbare sociale arena's zijn met herkenbare karakteristieken en relaties. Ieder veld produceert en reproduceert ideeën en overtuigingen door de sociale dynamiek en machtsrelaties. Zij met het meeste macht binnen een veld hebben het meeste invloed op de handelingen,

overtuigingen en ideeën die centraal staan. De macht van een individu of groep binnen een veld wordt bepaald door de positie die zij innemen. Het innemen van een positie in een veld is een continu proces dat door handelingen van deelnemers bepaald wordt (Bourdieu, 2012; Hay, 2012; Tomlinson, 2004). Dit maakt het bijvoorbeeld dat we de verhouding tussen een scheidsrechter, coach en speler in de context van sport begrijpen.

Een veld kan door de machtsrelaties en handelingen die centraal staan, een idee, overtuiging of waarde (re)produceren, zoals de manier waarop talent betekenis krijgt. Het al dan niet als talent erkend worden, komt voort uit de sociale dynamiek, machtsrelaties en handelingen die continue verricht worden. Zo uiten en reproduceren deelnemers een sociale dynamiek en machtsrelaties die bepalen welke waarden, ideeën en overtuigingen in een veld domineren. De sociale constructie van talent – wie als talentvol gezien wordt – is hiermee afhankelijk van het veld waarin talent betekenis krijgt.

De posities die individuen innemen zijn afgeleid van de habitus en het kapitaal dat iemand bezit. De habitus geeft het individu het vermogen de wereld te begrijpen. De manier waarop een individu de wereld begrijpt, wordt bewust en onbewust gevormd door ideologische en normatieve veronderstellingen (Bourdieu, 2012; Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015). De habitus is ontstaan door historische interacties en ervaringen in diverse sociale contexten (Hay, 2012). Het is een structuur die op basis van geïnternaliseerde veronderstellingen en ideeën het handelen van individuen bepaalt. Het wil zeggen dat alle interacties en ervaringen die een persoon heeft opgedaan in verschillende sociale contexten, zoals in het onderwijs of tijdens de opvoeding, zijn of haar ‘wereldbeeld’ en het gedrag dat daaruit voortkomt bepaald. Dit neemt niet weg dat een habitus onderhevig is aan verandering. Individuen zijn het product van de structuur die ze continue produceren en reproduceren wat een proces van verandering teweeg kan brengen (Tomlinson, 2004). De ‘nieuwe’ ervaringen en interacties die een individu opdoet, hebben invloed op de habitus. De habitus bepaalt dus het gedrag van een individu. Om de positie van een groep of individu in een veld te bepalen wordt de habitus als het ware ‘getoetst’ aan de sociale dynamiek en verwachtingen die met een veld gepaard gaan.

Eerder is vastgesteld dat de sociale constructie van talent afhankelijk is van het veld waarin talent betekenis krijgt. De habitus van een individu wordt getoetst aan de sociale constructie van talent. De verwachtingen die er in een veld zijn van een ‘talentvolle’ speler bepalen aan welke norm de habitus getoetst wordt. Komt de habitus hieraan tegemoet, dan leidt dit tot erkenning en wordt een individu als talentvol gezien met als gevolg het verkrijgen van kapitaal.

Het innemen van posities heeft mede te maken met de vormen van kapitaal die de deelnemers bezitten of verkrijgen. Het economisch-, cultureel-, sociaal- en symbolisch kapitaal dat een individu bezit bepaalt uiteindelijk de positie die iemand inneemt binnen het veld (Bourdieu, 2012; 2012; Tomlinson, 2004). Het erkend worden als talent binnen een veld wordt bepaald door het kapitaal dat een individu bezit. De structuur van een veld bepaalt welke middelen als kapitaal gezien worden (Hay, 2012). Het veld brengt een sociale constructie van talent voort die bepaalt welke vormen van kapitaal een individu moet bezitten om als talent erkend te worden. Dit vertaalt zich in kenmerken of criteria waar individuen aan getoetst worden. Het erkennen van talent leidt vervolgens tot het verkrijgen van (meer) kapitaal, bijvoorbeeld toegang tot betere trainingsfaciliteiten of meer begeleiding. Het begrip kapitaal biedt zo perspectief om de manieren waarop middelen (of persoonlijke karakteristieken gevormd door de habitus) van een persoon privilege, marginalisatie of verhandeling opleveren.

3.4 REPRODUCTIE VAN TALENT IN DE SPELER-COACH RELATIE

In onderzoek door Claringbould (et al., 2015), Cushion (et al., 2006) en Johns (et al., 2000), wordt het creëren van onderscheid tussen getalenteerde en minder getalenteerde sporters aangehaald. Verkozen worden tot een ‘elite team’ leidt tot het verkrijgen van privileges, een hogere positie (status) of kapitaal

(Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015). Spelers die als talentvol gezien worden, worden in een selectieteam geplaatst waardoor vormen van kapitaal verkregen worden, zoals erkenning en toegang tot bepaalde middelen en activiteiten. Coaches spelen een belangrijke rol in het produceren en verdelen van kapitaal aan jeugdspelers. Het verdelen van kapitaal door coaches gebeurt op basis van eigen idealen en ideeën over classificatie (Cushion & Jones, 2006; Christensen, 2009). Differentiatie en classificatie is niet enkel gebaseerd op de kwaliteit van fysieke vaardigheden, maar vooral de perceptie van vaardigheden en gedrag door coaches. Het wel of niet geselecteerd worden, wordt sterk beïnvloedt door wat als normaal gedrag gezien wordt door coaches en de mate waarin jeugdspelers daaraan voldoen. 'Goede spelers' hebben een habitus die sterk lijkt op die van de coaches zelf (Cushion & Jones, 2006). Coaches gebruiken autoritaire acties, zoals iemand niet laten spelen of streng toespreken, om spelers te categoriseren als goed of slecht (Cushion & Jones, 2006, p. 158). Kortom, de hiërarchische relatie tussen coaches en jeugdspelers brengt sociale interacties voort die invloed hebben op de manier waarop naar talent gekeken wordt (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Cushion & Jones, 2006; Johns & Johns, 2000; Christensen, 2009). Dit sluit aan bij de bevindingen van Hay en Macdonald (2010) die de sociale constructie van *ability* onderzocht hebben bij lichamelijke opvoeding in het onderwijs. De interactie van veld, habitus en kapitaal produceren en reproduceren het concept *ability*. Het onderzoek heeft aangetoond dat de constructie van het concept *ability* een dynamisch proces is dat door interacties beïnvloed wordt. Tevens concluderen de onderzoekers dat het toewijzen van kapitaal door iemand als talentvol te bestempelen invloed heeft op het zelfbewustzijn, potentiële prestaties en leerkansen van studenten.

In het kader van het onderzoek wordt gekeken in hoeverre selectiebeleid – het wel of niet geselecteerd worden – bijdraagt aan het verkrijgen van kapitaal en invloed heeft op de habitus-ontwikkeling en processen van het innemen van een positie binnen een amateurvereniging. De theorie van Bourdieu geeft zo inzicht in de habitus-ontwikkeling, het veld en vormen van kapitaal die worden toegewezen als gevolg van selectiebeleid in het amateurvoetbal. Het geeft echter nog geen inzicht in het internaliseren van normen en ideeën die voortkomen uit selectiebeleid, daarom worden de theoretische concepten van Bourdieu verbonden aan die van Foucault over discours-analyse. De theoretische concepten van Foucault bieden verrijking in het begrijpen van het eventuele normatieve en disciplinerende effect dat van selectiebeleid uitgaat.

3.5 FOUCAULT: DISCOURSEN EN DISCURSIEF HANDELEN

Categorisatie en differentiatie zorgen voor onderscheid in groepen en individuen. Het zorgt dat een groep of individu voor- of nadeel ondervindt op basis van categorisatie of differentiatie. Het bevragen van deze keuzes roept op tot kritische gedachten die de status quo betwisten. Bij een kritische benadering past het bevragen van beleid waarin middelen verdeeld worden en criteria voor in- en uitsluiting bepaald worden. Selectiebeleid in het amateurvoetbal is een manier om spelers te categoriseren en op een andere manier te behandelen. Er ligt nadruk op het begrijpen van de werking van macht in beleid (Piggin, 2014). Individuen of groepen die (het meest) invloed hebben op beleid doen dat vaak op basis van aannames en veronderstellingen die hen goed uitkomt (Piggin, 2014). De nadruk ligt op het begrijpen van de (machts)dynamiek waarin beleid tot stand komt en de aannames en veronderstellingen die aan het beleid ten grondslag liggen. Doel is marginalisatie en privilege van bepaalde groepen of individuen te problematiseren en betwisten. Voor kritisch onderzoek biedt de theorie van Foucault over discours-analyse uitkomst.

In de theorie van Foucault is het begrip discours dominant. Er zijn diverse toepassing en interpretaties van de term discours (Markula & Pringle, 2006). In dit onderzoek wordt de volgende interpretatie gebruikt: discours refereert aan de ongeschreven regels die sociaal handelen bepalen en helpen bij het produceren en reguleren van statements waarmee 'de werkelijkheid' begrepen kan worden. Een discours is geen simpele vertaling tussen 'de werkelijkheid' en woorden. Discoursen zijn handelingen die de perceptie van

'de werkelijkheid' vormen (Markula & Pringle, 2006). Het is het geheel aan cultureel bepaalde overtuigingen en opvattingen die het denken, handelen en ervaren van mensen reguleren (Foucault, Truth and Power, 2012). Discoursen zijn een vanzelfsprekendheid en worden als 'waarheid' beschouwd. Het zijn ongeschreven regels (Markula & Pringle, 2006) die de manier bepalen waarop een onderwerp betekenisvol besproken en beïnvloed wordt (Piggin, 2014). In een specifieke sociale context zijn meerdere discoursen actief die afhankelijk zijn van tijd en plaats. Dit maakt discours-analyse ook bijzonder complex. Hierbij een voorbeeld om de werking van discoursen op de perceptie van de werkelijkheid en sociaal handelen te illustreren. In het huidige tijdsbeeld wordt de sport voetbal in Nederland gezien als een typische mannensport. De specifieke discoursen van voetbal stimuleren mannen deel te nemen aan voetbal en beperkt de erkenning dat vrouwen plezier aan de sport kunnen beleven of er zelfs maar aan deelnemen. In Nieuw-Zeeland circuleren diverse discoursen die voetbal positioneren als een sport voor buitenlanders of meisjes. Voetbal heeft weinig mannelijke deelnemers wat de erkenning van de vaardigheden die nodig zijn om het spel goed te spelen niet ten goede komt. Het wordt niet gezien als een echt 'mannelijke' sport, zoals rugby dat wel is, en is daarmee minder populair in het land. De discoursen stimuleren meisjes te gaan voetballen, maar marginaliseert de erkenning van prestaties van deze doelgroep omdat voetbal niet de meest populaire sport is. Discoursen kunnen hiermee gezien worden als regels die sociale handelingen en gender-relaties vormen in een specifieke context (Markula & Pringle, 2006).

Macht functioneert in en door een discours (Edwards & Skinner, 2009, p. 238). Kennis van en over een discours produceren onderlinge machtsverhoudingen, waarbij de machtsverhoudingen discoursen (re)produceren. Discoursen zijn daarbij instrumenteel in de reproductie van macht binnen een sociale context (Edwards & Skinner, 2009, p. 246). Wanneer je in bovenstaand voorbeeld in Nederland goed kunt voetballen en jouw lichaam en gedrag naar de heersende discoursen gevormd zijn, zal dat jouw machtspositie in de context van voetbal verstevigen.

Een discours is dynamisch en aan verandering onderhevig. Het komt tot uiting in een discursieve handeling. Een discursieve handeling is de vertaling van een discours in sociale actie (Edwards & Skinner, 2009). De discursieve handelingen van individuen worden begrepen door de achterliggende 'waarheden' en machtsverhoudingen. Zo kunnen een voetbal, voetballer, voetbalcoach en spelregels gezien worden als discursieve effecten van discoursen van voetbal.

In een discours zijn kennis over 'de waarheid' en macht verweven. Kennis van dominante discoursen en uitingen die met discoursen samenhangen correleren met het verkrijgen van macht. Macht is daarbij niet repressief, maar juist productief. Macht produceert dingen, het zorgt voor plezier, vormt kennis en discoursen (Shogan, 2002). Discoursen, in de context van sport, hebben een beperkende en stimulerende werking op sociaal handelen. Zo brengen discoursen in sport spelregels voort die spelers in staat stelt actie te ondernemen (prescriptief), bijvoorbeeld regels die bepalen wat toegestaan is bij boksen. Er zijn daarnaast spelregels die beschrijven wat niet is toegestaan (proscriptief), bijvoorbeeld het gooien van een bal bij golf. En er zijn regels die de grenzen en context van het spel benoemen (descriptief), bijvoorbeeld de materialen en afmetingen van het veld die bij voetbal gebruikt worden (Shogan, 2002, pp. 29-31). De regels leiden tot het ondernemen van actie, er is echter vaardigheid nodig om deze acties (goed) uit voeren. Het aanleren van vaardigheden berust op het organiseren van tijd en ruimte, of in termen van Foucault '*the art of distributions*', denk bijvoorbeeld aan een voetbaltraining met leeftijdsgenoten op een trainingsveld. Discoursen van sport hebben dus een beperkende en stimulerende werking op handelen. Hoe deze uitwerking op handelen tot uiting komt in relaties en interacties, komt in de volgende paragraaf aan bod.

3.6 MACHTSRELATIES EN WEERSTAND

Discoursen overstijgen een individu. De macht van discoursen komt van het feit dat ze gebruikt worden door individuen of groepen. Macht, vanuit Foucault's perspectief, refereert vooral aan de relatie tussen mensen waarbij het niet gaat om het bewust gebruiken van macht, maar op de onderliggende aannames en veronderstellingen die de machtsrelatie voeden. Een machtsrelatie is een actie door een persoon die gedrag van een ander helpt sturen of begeleiden. Dit impliceert dat de actie van een individu, binnen een machtsrelatie, niet de acties van een ander (fysiek) dwingt. Met andere woorden: er is een mate van vrijheid om binnen de machtsrelatie te handelen. Vrijheid is daarmee een belangrijke voorwaarde voor een machtsrelatie (Markula & Pringle, 2006). In de context van machtsrelaties in sport is bepaald wat als waardevolle kennis en ethiek wordt gezien. Individuen opereren binnen deze context en voeren een vorm van controle uit over anderen. Ieder individu behoudt echter een mate van controle over de machtsrelatie binnen die context en heeft dus een vorm van vrijheid (Markula & Pringle, 2006). De vrijheid die binnen een machtsrelatie bestaat geeft individuen of groepen mogelijkheid om weerstand te bieden om dominante machtsrelaties te ondermijnen. Weerstand kan bewust en onbewust geboden worden bijvoorbeeld in de vorm van geweld, een uitvlucht of strategieën die de situatie omkeren (Markula & Pringle, 2006), soms openlijk, vaker subtiel en onzichtbaar (Foucault, 2012). In de notie van macht volgens Foucault is het voor een individu niet mogelijk zich te onttrekken aan een machtsrelatie. Men maakt hier altijd deel van uit, ook bij het leveren van weerstand. Weerstand leveren vindt plaats binnen bestaande machtsrelaties. Het beïnvloedt of transformeert daarmee de bestaande machtsrelatie. Een coach en sporter bijvoorbeeld, bestaan in een specifieke machtsrelatie waarbij een coach gedrag en prestaties van een sporter probeert te begeleiden. Een coach heeft daarbij verschillende strategieën om acties van sporters te sturen, bijvoorbeeld door een sporter speeltijd bij wedstrijden af te nemen. De sporter is echter relatief vrij hoe hierop te reageren. Zo kan hij of zij besluiten zich niet meer te laten coachen. De reactie van een sporter beïnvloedt daarmee het gedrag van de coach. Dus, hoewel sprake is van een disbalans, spreken we hier van een *machtsrelatie*.

3.7 GEDISCIPLINEERDE LICHAMEN

Discoursen brengen een norm voort die gedrag van mensen vormt. Discoursen hebben zo een disciplinerende werking. Lichamen worden gezien als een object waar macht zich op concentreert door controle en disciplinerende werking (Markula & Pringle, 2006). De disciplinerende werking van discoursen zorgt dat lichamen gevormd en getraind worden om aan 'de' norm te voldoen. Het betekent overigens niet dat de 'geest' daarbij buiten beschouwing gelaten wordt. Het lichaam is echter het meest opvallende symbool bij het beoefenen van sportactiviteiten (Markula & Pringle, 2006), daarom wordt deze term gehanteerd. Het vormen en trainen van lichamen gebeurt door zogenaamde disciplinerende technologieën, zoals normalisatie en examinatie. Een voorbeeld van normalisatie of examinatie is het meetbaar maken van niveau om mensen in te delen. Dit maakt inzichtelijk in hoeverre men afwijkt van een norm. Dominante discoursen die als 'waarheid' geconstrueerd worden bieden sporters de mogelijkheid zich als 'normaal' te identificeren, wanneer zij zich naar deze discoursen gedragen. Bij het bieden van weerstand of tonen van afwijkend gedrag kan dat als 'niet-normaal' gezien worden. Individuen transformeren zichzelf door te schikken naar en/of weerstand bieden tegen discoursen (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015).

3.8 TECHNOLOGIES OF THE SELF

Door het discursieve effect van discoursen worden machtsverhoudingen gecreëerd en vindt categorisatie plaats. Zo beïnvloeden discoursen over gezondheid wie als gezond en ongezond gezien wordt. Naast het 'objectiveren' van individuen en groepen door het discursieve effect van discoursen biedt het concept 'technologies of the self' inzicht in de manier waarop individuen zichzelf vormen naar de norm die discoursen voortbrengen (Foucault, 2012; Markula & Pringle, 2006). Foucault noemt dit een proces van subjectivatie waarbij individuen een identiteit aannemen binnen bestaande machtsrelaties door zich te onderwerpen aan de 'waarheden' die discoursen produceren. De vorming van identiteit door subjectivatie

vindt plaats door zelfbewustzijn en de controle en afhankelijkheid van een ander. Door kennis over discourses te leren en internaliseren wordt de identiteit van een individu gevormd. Het proces van subjectivatie gaat over de rol van een individu binnen een bestaande machtsrelatie en hoe een individu betekenis geeft aan de beperkingen die voorkomen uit de 'waarheden' die discourses produceren (Markula & Pringle, 2006). De *'technologies of the self'* geeft een individu het vermogen zijn identiteit te transformeren naar de norm.

3.9 DISCIPLINAIRE TECHNOLOGIEN DOOR COACHES

Diverse onderzoekers hebben de supervisie van coaches als disciplinaire technologie geïdentificeerd en het effect hiervan onderzocht (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Cushion & Jones, 2006; Jacobs, Smits, & Knoppers, 2017; Johns & Johns, 2000). Coaches gebruiken diverse disciplinaire methoden, zoals oefeningen, instructie, beloning en straf, om afwijkingen van wat zij als normaal gedrag beschouwen te corrigeren. Het herkennen van wie wel en niet talentvol zijn, wordt tevens als disciplinair proces gehanteerd. Sterker nog: herkend worden als talent of geselecteerd worden, is de meest verlangde beloning voor sporters volgens onderzoek van Claringbould et al. (2015). De disciplinaire macht van een coach om de training te organiseren en hiërarchisch te differentiëren tussen sporters maakt sporters afhankelijk van hun coach en maakt het voor hen lastig om weerstand te bieden tegen gedrag van coaches waar zij het eigenlijk niet mee eens zijn (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015, p. 329; Cushion & Jones, 2006, p. 158). Daarbij wordt het gedrag van sporters door disciplinaire technologieën beïnvloed. De notie van 'talent' neemt een verwachtingspatroon met zich mee dat uitwerking heeft op het gedrag van sporters. Wanneer kinderen als getalenteerd gezien worden, schept dit een verwachting voor de manier waarop zij sport beleven.

"The more talented an athlete was considered to be, the more she or he realised that being successful could not be reached by just having 'fun', but required being tough and practicing hard. Their primary motive for sport participation shifted from having fun with their peers to having fun because they could differentiate themselves from others and could gain status and symbolic capital by becoming better than others. They developed a dominant orientation or disposition that valued differentiation based on performing well and success." (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015, p. 330)

Het differentiëren en categoriseren van sporters wordt als disciplinaire technologie gebruikt wat ertoe leidt dat sporters dit als onderdeel zien van een 'strijd' om symbolisch kapitaal. Symbolisch kapitaal is dat wat resulteert in prestige en status. Categorisatie en differentiëren van sporters door het herkennen van talent leidt tot prestige of status ten opzichte van andere sporters (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015).

3.10 DE INVLOED VAN OUDERS OP SPORTBELEVING VAN KINDEREN

In de maatschappelijke context is de rol van ouders benoemd in relatie tot sportactiviteiten van kinderen. Onderzoek gericht op de ouder-sporter relatie richt zich op twee onderwerpen: de invloed van ouders op het socialiseren van kinderen tot sportdeelname en de impact van ouders op het gedrag van kinderen bij sportdeelname. In het kader van dit onderzoek wordt het laatste onderwerp verkend: de impact van ouders op het gedrag van kinderen. Ouders hebben substantiële impact op de sportbeleving van kinderen (Babkes & Weiss, 1999). In onderzoek naar het proces van de-selectie in professioneel jeugdvoetbal bij tieners benoemen de onderzoekers dat een speler zich wendt tot vrienden en 'gelijken' voor sociale acceptatie, maar dat ouders de sterkste invloed hebben gedurende adolescentie (Capstick & Trudel, 2010, p. 19), wat de rol van ouders in jeugdsport onderstreept.

Een kinds' perceptie van het gedrag van hun ouders heeft een sterke relatie met de beleving, motivatie en eigen perceptie van competentie in sport. Buitensporige ouderlijke druk en lage ouderlijke ondersteuning

hebben schadelijk effect op de beleving en het gedrag van kinderen (Babkes & Weiss, 1999, p. 45). Ouders hebben een effect op sportbeleving, afhankelijk van de betrokkenheid die ouders tonen. Coté, Coakley en Bruner (2012) constateren dat verantwoordelijkheidsgevoel van ouders leidt tot overmatige betrokkenheid waardoor ouders hun kinderen behandelen als miniatuur versies van volwassenen. Ouders wensen meer vrijheid te kunnen geven aan kinderen, maar durven dit niet aan door mogelijke risico's. Het veroorzaakt een neiging om opvoedingsverantwoordelijkheden uit te besteden aan professionals of specialisten. De toenemende professionaliteit in jeugdsport zorgt voor een serieus karakter, wat ten koste gaat van de speelsheid. Het zorgt er onder andere voor dat kinderen steeds sneller kiezen zich te specialiseren in een of twee sporten (Cote, Coakley, & Bruner, 2012; Coakley, 2006).

Coakley (2006) gebruikt het concept familie-habitus om de invloed van ouders op kinderen bij sportactiviteiten te duiden. De familie-habitus refereert aan het historische en sociale gesitueerde systeem van veronderstellingen en de familieactiviteiten die ermee geassocieerd worden. De familiehabitus is een systeem van overtuigingen en levensstijl wat veronderstellingen en handelingen omvat gerelateerd aan sociale klasse, familie, ouderschap, opvoeding en sportdeelname. De familiehabitus heeft activiteiten, bijvoorbeeld lid zijn van een voetbalvereniging, ondergebracht die bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen om zich zo tegelijkertijd te conformeren aan het wijdverspreide idee dat ouders verantwoordelijk zijn voor het gedrag en de prestaties van hun kinderen (Coakley, 2006, pp. 160-161).

Dit sluit aan bij bevindingen van Claringbould (2014, 2015) die eraan toevoegt dat er sprake is van genderongelijkheid in de betrokkenheid van ouders. Vaders zijn vaker betrokken bij hun voetballende zoon en nemen een superviserende rol aan, waar moeders een ondersteunende rol aannemen. Deze betrokkenheid werkt door in het vervullen van vrijwilligersfuncties. Vaders hebben vaker een rol die direct aan het spel gebonden is, zoals trainer, coach of grensrechter. Er is in het voetbal sprake van genderongelijkheid waar mannelijkheid de norm is (Claringbould, 2014). Voetbal lijkt de ideale activiteit te zijn voor de vader-zoon relatie om masculiene normen te ontwikkelen die onderdeel zijn van de familiehabitus (Claringbould & Adriaanse, 2015, p. 216).

3.11 CONCLUSIE

Het selecteren van jeugdvoetballers is het categoriseren en differentiëren op basis van talent. Het (h)erkennen van talent door selectie leidt tot het verwerven van kapitaal met als gevolg privileges en marginalisatie. Selectiebeleid leidt daarmee niet alleen tot processen van uitsluiting door het toewijzen van kapitaal, het beïnvloedt tevens het gedrag van jeugdspelers door disciplinerende processen. Naar de theorie van Foucault worden individuen continue 'getoetst' aan en gevormd naar een norm die voortkomt uit discoursen. Discoursen brengen disciplinerende technologieën voort, zoals normalisatie en subjectivatie.

4. METHODE

Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek omdat handelingen, gedachten, ideeën en betekenissen moeilijk kwantitatief gemeten kunnen worden. Kwalitatieve onderzoeksmethoden lenen zich goed om sociale fenomenen en het perspectief van mensen te analyseren en interpreteren (Boeije, 2010). Op de data wordt een kritische analyse toegepast aan de hand van de theoretische concepten van Bourdieu en Foucault om de betekenisgeving van respondenten aan selectiebeleid te verkennen. Voor analyse wordt een raamwerk gebruikt gestoeld op drie punten: het nauwkeurig onderzoeken van de content, structuur en betekenis van de tekst, de vorm van discursieve interactie die gebruikt wordt en de sociale context waarin de discursieve handeling plaatsvindt of tot stand komt (Bryman, 2016, p. 540). Er wordt gezocht naar kernwoorden en bijbehorende context die samenhangen met selectiebeleid. Door de sociale constructie van talent te achterhalen uit de data worden vormen van kapitaal (Tomlinson, 2004) geïdentificeerd die met deze sociale constructie en selectiebeleid samenhangen. Er wordt gekeken in hoeverre selectiebeleid leidt tot marginalisatie en privilege. Zo geeft data-analyse inzicht in de manier waarop respondenten zich verhouden tot gevestigde ideeën over selectiebeleid en de machtsrelaties die hiermee samenhangen (Atkinson, 2012). Als laatste wordt in de data gezocht naar de disciplinerende werking van selectiebeleid, dus de mate waarin discoursen die samenhangen met selectiebeleid het gedrag van respondenten beïnvloedt.

4.1 CASESTUDY

Er zal een multiple-casestudy plaatsvinden bij twee amateurvoetbalverenigingen. Een casestudy is een empirisch onderzoek dat een fenomeen bestudeert in '*real-life*' context. Met de context wordt de specifieke situatie, zij het fysiek, historisch, economisch of sociaal, bedoeld waarin het fenomeen plaatsvindt (Edwards & Skinner, 2009; Bryman, 2016). Gekeken wordt naar het fenomeen selectiebeleid in de context van een amateurvereniging. De keuze voor een casestudy komt voort uit de contextafhankelijkheid van selectiebeleid. Op selectiebeleid zijn verschillende factoren van invloed, zoals de machtsrelatie tussen coaches en jeugdspelers, de sociale constructie van talent en de vormen van kapitaal die binnen een veld als waardevol worden gezien. De betekenis van deze factoren wordt grotendeels of geheel bepaald door de sociale context waarin deze betekenis krijgen. Dit onderstreept het belang om de context van dataverzameling duidelijk te schetsen.

De twee amateurverenigingen worden geselecteerd door de onderzoeker op basis van werk-gerelateerde ervaringen met de club. Er is in dit onderzoek gekozen voor twee prestatieve clubs met jeugdteams die op hoog competitieniveau uitkomen met een sterke nadruk op effectieve jeugdprogramma's waar competitiviteit en prestatiedrang de boventoon voeren (Cote, Coakley, & Bruner, 2012). Beide clubs hebben tussen de 1000 en 1500 leden en zijn gelegen in een middelgrote stad (tussen de 100.000 en 150.000 inwoners). Deze clubs zijn geselecteerd op hun prestatieve karakter. Er dient zich spanning te hebben voorgedaan rondom het thema selectie en niet-selectie. Spanning uit zich in een vorm van weerstand tegen het bestaande selectiebeleid door bijvoorbeeld jeugdspelers of ouders. Met de focus op twee amateurverenigingen in plaats van meerdere clubs kan de data die het onderzoek voortbrengt beter met elkaar in verband worden gebracht en vanuit de context van die club bekeken worden.

TABEL 1: DATAVERZAMELING

Doelgroep	Methode	Aantal documenten / focusgroepen / interviews		Aantal deelnemers	Totaal
		Club X	Club Y		
-	Document-analyse	1	1	-	2 beleidsdocumenten
Jeugdspelers	Focus-groep	2	2	3	12 jeugdspelers
Ouders	Interviews	5	5	1	10 ouders

4.2 ONDERZOEKSMETHODE: DOCUMENT-ANALYSE

Een goed startpunt om het thema te verkennen is het analyseren van beleidsdocumenten (Piggin, 2014). De beleidsdocumenten helpen om overige data in context te interpreteren. Beleidsteksten bevatten beschrijvingen van sociale identiteiten, relaties, overtuigingen en ideeën (Piggin, 2014) die het product zijn van sociale, historische en structurele invloeden. In de theorie van Foucault over discoursen worden beleidsteksten gezien als discursieve handelingen waarmee dominante discoursen tot uiting komen (Piggin, 2014). De beleidsdocumenten van de amateurverenigingen in kwestie over (voetbaltechnisch) jeugdbeleid worden geanalyseerd op het thema selectiebeleid. Om de kwaliteit van de beleidsdocumenten voor onderzoek te bepalen worden ze aan vier criteria getoetst: authenticiteit, geloofwaardigheid, representativiteit en betekenis (Scott 1990:6 in Bryman, 2016). Beleidsdocumenten zijn geen transparante representatie van de organisatorische en sociale realiteit (Bryman, 2016). Analyse van beleidsdocumenten richt zich daarom op twee punten, namelijk de context waarin het beleidsdocument is ontwikkeld en de doelgroep waarvoor het geschreven is. Documenten zijn geschreven met een specifiek doel in gedachte. Voor analyse van beleidsplannen wordt achterhaald:

- Wie het document heeft opgesteld?
- Wanneer het document geschreven is?
- Met welk doel is het document opgesteld?
- Is het document 'verankerd' in de club, bijvoorbeeld geaccordeerd door bestuur of de Algemene Ledenvergadering?

4.3 ONDERZOEKSMETHODEN: JEUGDSPELERS

Om de effecten van dominante discoursen in selectiebeleid in beeld te brengen vinden vier focus-groepen plaats met tenminste drie jeugdspelers. Belangrijk is dat twee focusgroepen bestaan uit jeugdspelers van selectieteams en twee uit jeugdspelers van niet-selectieteams, zodat de effecten van selectiebeleid op beide categorieën geanalyseerd kan worden. Er is gekozen voor jongens uit de leeftijdscategorie onder 12 / onder 13 jaar (D-pupillen). Bij jongens is het fenomeen selectiebeleid een vanzelfsprekendheid, waar dit bij meisjes nog minder het geval is. Spelers kunnen zich op deze leeftijd beter uitdrukken en er wordt verondersteld dat thema selectie of niet-selectie meer leeft in deze categorie dan op oudere leeftijd.

Er wordt gekozen voor focusgroepen, omdat deze methode, bij het creëren van de juiste voorwaarden door de onderzoeker, een veilige omgeving biedt voor respondenten waar ruimte is voor verschillende perspectieven en ideeën die door middel van discussie verkend worden (Edwards & Skinner, 2009). Hollander (2004) stelt dat focusgroepen multidimensionale contexten zijn wat gevolgen heeft voor de interpersoonlijke relaties van alle deelnemers. Het is van belang te erkennen dat in een focus groep data niet onafhankelijk van de sociale context waarin het vergaard is, gezien kan worden. Daarom is het zorgvuldig samenstellen van de focus groep van belang. Hollander (2004) biedt vier contexten om rekening mee te houden. De *associational contexts* benoemt de gemeenschappelijke karakteristieken van de deelnemers (Hollander, 2004, p. 614). Er vinden vier focusgroepen plaats bij kinderen van 11/12 jaar die

bij elkaar in een voetbalteam spelen. De kinderen hebben bij voorkeur een gelijke achtergrond wat betreft het spelen in een selectie of niet-selectieteam. Dit laatste sluit aan bij wat Hollander (2004) de *status contexts* noemt, de relatieve posities van de deelnemers in lokale of sociale hiërarchische posities (Hollander, 2004, p. 615). Een verschillende achtergrond als selectie- en niet-selectiespeler kan zorgen voor een scheve relatieve verhouding die het gesprek beïnvloeden. Het is belangrijk rekening te houden met groepsdruk en onderlinge verhouding bij kinderen. Het is van belang de *conversational contexts* in acht te nemen, ook wel de inhoud van het gesprek, dat wat wel en niet (cultureel) geaccepteerd is als gespreksonderwerp (Hollander, 2004, p. 619). Het kan bijvoorbeeld beschamend zijn om een proces van de-selectie te bespreken voor de respondenten. Als laatste wordt bij het samenstellen van de focus groep rekening gehouden met de *relational contexts*, waar de onderlinge intieme verhoudingen mee bedoeld worden (Hollander, 2004, p. 620). Bij het selecteren van respondenten wordt voorkeur uitgesproken voor jeugdspelers die goed met elkaar overweg kunnen of zelfs bevriend zijn, zodat een meer veilige situatie gecreëerd wordt om vrijuit over onderwerpen te praten.

De focus-groepen worden voorbereid door het opstellen van een topiclijst met vragen om thema's in te leiden, waarna ruimte is om door te vragen naar aanleiding van de antwoorden van respondenten. De bewoording die in de vraagstelling gebruikt wordt is flexibel. Het streven is qua vraagstelling zoveel mogelijk aan te sluiten op de terminologie en het woordgebruik van de respondenten.

4.4 ROL VAN DE ONDERZOEKER

Omdat de respondenten bij focusgroepen kinderen zijn worden een aantal methodologische overwegingen benoemd. Belangrijk is te erkennen dat de manier waarop een onderzoeker de status van kinderen interpreteert de onderzoeksmethoden beïnvloedt (Punch, 2002). Kinderen hebben een gemarginaliseerde positie in de maatschappij die om volwassenen draait. Kinderen ervaren oneven machtsrelaties waarbij volwassenen een groot gedeelte van hun leven controleren. Dit maakt het dat kinderen niet gewend zijn zich vrij uit te drukken of serieus genomen te worden door volwassenen. Het is aan de onderzoeker om kinderen in staat te stellen zich uit te drukken door de bereidheid tot communiceren te stimuleren (Punch, 2002). Om dit te realiseren wordt een aantal methodologische overwegingen in acht genomen. Het vraagt een reflexieve houding in het interpreteren van data, omdat het als volwassene moeilijk is je in de belevingswereld van kinderen te verplaatsen. Het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving is een belangrijke voorwaarde om kinderen vrijuit te laten spreken waarbij je rekening houdt met het feit dat er een disbalans is als volwassen onderzoeker ten opzichte van kinderen (Greig & Taylor, 1999; Punch, 2002). Daarom investeer ik relatief veel tijd bij aanvang van de focusgroep aan een persoonlijke introductie en de uitleg van het onderzoek om een vertrouwensband op te bouwen. Wederzijdse verwachtingen worden uitgesproken, zodat het de jeugdspelers duidelijk wordt dat de data vertrouwelijk behandeld wordt en niet met de club of hun trainer/coach wordt gedeeld. Ik heb daarbij benadrukt dat er geen goede of foute antwoorden zijn, eenieders mening ertoe doet en verwacht dat iedere deelnemer aan het gesprek de mening van iemand anders respecteert.

Om zoveel mogelijk bij te dragen aan een vertrouwelijke sfeer tijdens focusgroepen ben ik zoveel mogelijk deelnemer aan het gesprek in plaats van interviewer. Het doel is interactie stimuleren. Door mijn werkzaamheden de afgelopen drie jaar als procesbegeleider en dagvoorzitter heb ik ervaring opgedaan in het begeleiden van groeps gesprekken. Ik ben voornemens de jeugdspelers zoveel mogelijk aan het woord te laten en met elkaar te laten discussiëren. Bij het stilvallen of afdwalen van het gesprek neem ik de leiding om een onderwerp te introduceren.

Verder is van belang rekening te houden met de taal die kinderen spreken en begrijpen (Punch, 2002). Met een achtergrond als jeugdtrainer in deze leeftijdscategorie heb ik ervaring opgedaan in het begeleiden van kinderen uit deze leeftijdscategorie wat zorgt dat ik mijn taalgebruik op de doelgroep kan aanpassen.

4.5 ONDERZOEKSMETHODEN: OUDERS VAN JEUGDSPELERS

De literatuurstudie heeft aangetoond dat ouders sterke invloed hebben op de sportbeleving van kinderen. Dit vormt een belangrijk argument om deze doelgroep mee te nemen in het onderzoek. Het verantwoordelijkheidsgevoel voor prestaties van kinderen en de overmatige betrokkenheid die hieruit voortkomt, vormt mogelijk een verklaring voor de reacties van ouders op het selectiebeleid van amateurverenigingen.

Door middel van semigestructureerde interviews met 10 ouders worden de betekenis en gevolgen van selectiebeleid voor ouders geanalyseerd. Een semigestructureerd interview biedt flexibiliteit, mogelijkheid tot sociale interactie en verkenning van ideeën. Er is aandacht voor de subjectieve ervaringen van respondenten (Edwards & Skinner, 2009). De interviews worden voorbereid door het opstellen van een topiclijst met vragen om thema's in te leiden, echter de volgorde van topics varieert. Hierbij is de onderzoeker vrij van aard om te improviseren en aanvullende vragen te stellen op antwoorden van respondenten (Bryman, 2016).

Voor dataverzameling worden vaders geselecteerd omdat sport van oudsher een domein is wat vaders de gelegenheid biedt betrokkenheid bij kinderen te tonen zonder de dominante gender ideologie te betwisten (Anderson, 2010). Sport wordt georganiseerd en gecontroleerd door mannen op manieren die de traditionele gender ideologie bevestigen (Coakley, 2006; Claringbould, 2014). Gezien de lading die selectiebeleid voor ouders kan hebben, worden zes ouders van kinderen spelend in een niet-selectieteam en vier ouders van kinderen spelend in een selectieteam geselecteerd. Dit levert mogelijk een contrast in data op.

4.6 ROL VAN DE ONDERZOEKER

Bij ouders is het belangrijk te erkennen dat zij zich overmatig betrokken voelen bij de sportprestaties en -ontwikkeling van hun kinderen (Coakley, 2006; Cote, Coakley, & Bruner, 2012), maar dat zij dit wellicht niet willen laten blijken of bagatelliseren. Bij de introductie van het interview worden duidelijke voorwaarden geschetst voor deelname, waarbij de nadruk ligt op de vertrouwelijkheid van data. De uitspraken van de ouder worden niet gedeeld met de club en anoniem verwerkt in het onderzoek. Op deze manier wordt getracht een mate van veiligheid en vertrouwelijkheid te creëren om zich vrij uit te spreken.

4.7 WERVEN VAN RESPONDENTEN

Werving van jeugdspelers en hun ouders vindt plaats via het bestuurslid voetbaltechnische zaken van de amateurvereniging om zo contactgegevens van ouders te vergaren. Bij contact met jeugdspelers en hun ouders wordt het onderzoek toegelicht en het belang van anonimiteit benadrukt. Om de anonimiteit van de club en respondenten te waarborgen worden namen verwijderd. Iedere ouder van het jeugdlid wordt om schriftelijke toestemming gevraagd door het ondertekenen van een formulier. Het formulier bevat voorwaarden voor dataverwerking. Voor het plaatsvinden van focus-groepen en interviews wordt respondenten gevraagd akkoord te geven op het maken van geluidsopnames, zodat data nauwkeurig uitgewerkt kan worden. Er is tevens benadrukt dat de data zorgvuldig behandeld wordt en geluidsopnamen en transcripten verwijderd worden na het verwerken van de data in het onderzoek. Deze voorwaarden moeten bijdrage aan het creëren van een veilige omgeving voor respondenten bij data-verzameling, zodat zij geen sociaal-wenselijke antwoorden geven en zich vrij kunnen uitspreken (Morrow & Richards, 1996).

4.8 VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID

De resultaten van het onderzoek zijn niet representatief voor het gehele amateurvoetbal. Er vindt een casestudie plaats bij twee amateurverenigingen. Het nadeel van een keuze voor 'slechts' twee clubs is de

beperkte generaliseerbaarheid van de onderzoeksresultaten voor de onderzoekspopulatie. Het Nederlandse amateurvoetbal bestaat namelijk uit 2770 verenigingen (KNVB, Jaarverslag 2015/'16, 2016). Het onderzoek heeft dan ook niet als doel een generieke uitspraak te doen over de onderzoekspopulatie. Door de context van beide casestudies zo rijk mogelijk te beschrijven kan de overdraagbaarheid van onderzoeksresultaten op een andere context beter beoordeeld worden. De bevindingen uit kwalitatief onderzoek zijn om een theorie te onderbouwen of generaliseren (Bryman, 2016). De bevindingen uit dit onderzoek zullen dan ook gekoppeld worden aan de uitkomsten van andere onderzoeken met een vergelijkbaar theoretisch kader. Om de betrouwbaarheid van de uitkomsten te vergroten moet een replica van het onderzoek bij meer Nederlandse amateurverenigingen mogelijk zijn. De discussie zal daarnaast aanbevelingen voor vervolgonderzoek bevatten.

Bij de selectie voor amateurclubs wordt een bewuste keuze gemaakt voor een vereniging met prestatieve ambities en een grootte van meer dan 1000 leden. Bij dergelijke verenigingen is het meer aannemelijk dat selectiebeleid een dominant thema is. Er vindt een casestudie plaats bij twee verenigingen om na te gaan in hoeverre selectiebeleid contextafhankelijk is of juist overeenkomsten laat zien. In het onderzoek worden jeugdspelers en ouders betrokken, hiermee wordt een belangrijke doelgroep buiten beschouwing gelaten. De literatuurstudie heeft immers aangetoond dat coaches bepalend zijn voor het erkennen van talent en dit als disciplinaire technologie inzetten om het gedrag van sporters te beïnvloeden (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Cushion & Jones, 2006). In het onderzoek is ervoor gekozen de aandacht te richten op twee doelgroepen om te voorkomen dat data te oppervlakkige resultaten voortbrengt. Binnen de twee doelgroepen, jeugdspelers en ouders, worden respondenten geselecteerd die met zowel selectie als niet-selectie ervaring hebben opgedaan om het onderscheid tussen beide met de data te kunnen onderbouwen.

4.9 DATA-ANALYSE

Na het verzamelen van data door documentanalyse, focusgroepen en interviews- volgt data-analyse. De data wordt per casestudy gescheiden, zodat afzonderlijke data-analyse plaatsvindt. Bij het verwerken van de resultaten kunnen bevindingen van de casestudies met elkaar in verband worden gebracht. De interviews en focusgroepen zijn opgenomen aan de hand van opnameapparatuur nadat de respondenten hier toestemming voor hebben gegeven. Deze opnames worden later getranscribeerd. Er is gekozen om de data zorgvuldig te analyseren door middel van coderen. Vanwege de contextafhankelijkheid van de data wordt voor het coderen data gescheiden en aan een casestudie gelabeld. De codering vindt afzonderlijk voor iedere casestudie plaats. Door codering wordt er onderscheid gemaakt tussen thema's of categorieën in de data (Boeije, 2010). Voor het coderen van de beleidsdocumenten, focus-groepen en semigestructureerde interviews worden drie analysetechnieken gebruikt uit het artikel van Ryan & Bernard (2006), namelijk: formele woordherhalingen, *indigenous categories* en *key-words-in-context*.

Bij formele woordherhalingen wordt een lijst van alle unieke woorden gemaakt en geteld hoe vaak een uniek woord voorkomt. Door te starten met deze techniek wordt een mate van subjectiviteit voorkomen. Dit zorgt dat de onderzoeker niet enkel termen of begrippen selecteert die in de literatuur of eigen ervaringen centraal staan. De *indigenous categories* methode richt zich op het identificeren van specifiek vocabulaire wat met een bepaalde expertise of ervaring samenhangt. Deze methode lijkt op *key-words-in-context* waar kernwoorden geselecteerd worden (Ryan & Bernard, 2006). Wanneer termen of concepten geïdentificeerd worden die samenhangen met het onderzoeksthema (*indigenous categories*) worden ze herkend als kernwoord. Kernwoorden van gelijke betekenis worden samengevoegd en begrepen door de context - de zin of alinea - te analyseren waarin deze woorden gebruikt worden.

5. RESULTATEN EN ANALYSE

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek uiteengezet en gekoppeld aan het theoretisch kader en het literatuuronderzoek. Allereerst wordt verkend wat een spanningsveld tussen selectie en niet-selectie voor respondenten betekent. De tweede paragraaf brengt de norm in beeld die voortkomt uit selectiebeleid. Vervolgens wordt beschreven wat respondenten onder een selectie en niet-selectiespeler verstaan en hoe deze betekenisgeving het gedrag van jeugdspelers beïnvloedt. In de laatste paragraaf wordt de betrokkenheid van ouders in relatie tot selectiebeleid bij jeugdspelers uiteengezet. Elke paragraaf wordt afgesloten met een deelconclusie.

5.1 NADRUK OP SELECTIE IS LOGISCH EN ONRECHTVAARDIG

Respondenten geven aan een nadruk op selectieteams logisch te vinden, echter roept het ook een gevoel van onrechtvaardigheid op. Vooral spelers en ouders van niet-selectieteams vinden een ongelijke verdeling van aandacht niet eerlijk.

Wat opvalt in beleidsplannen van beide amateurverenigingen is de nadruk in beleidsplannen op selectieteams. Beide amateurclubs hanteren een tweedeling in de jeugdopleiding. In de beleidsdocumenten spreken clubs van selectieteams en niet-selectieteams of talentvolle- en minder talentvolle spelers. Een relatief grote hoeveelheid tekst is geweid aan selectieteams. In het document van club X worden niet-selectieteams terloops genoemd en bij club Y is er een korte paragraaf voor geschreven. Ook de inhoud van de documenten onderstreept een nadruk op selectieteams. Zo benoemen beide clubs een toekomstvisie of ambitie die vooral in het teken staat van selectieteams.

“Binnen het prestatievoetbal van [club Y] vormt het 1^e elftal de top van de piramide en voornaamste focus. Dit 1^e elftal wordt binnen de vereniging gevoed door een jeugdopleiding, die start bij de allerjongste jeugd.” Beleidsplan club Y.

De clubs willen beide doelgroepen een goede plek bieden, maar hanteren wel een verschillende benadering. Zo moeten talentvolle voetballers zich ontwikkelen en minder talentvolle voetballers met plezier kunnen voetballen.

“[...]waar [...] talentvolle voetballers zich kunnen ontwikkelen, maar waar ook de minder talentvolle spelers met plezier kunnen voetballen.” Beleidsplan club X.

Clubs leggen in hun beleidsdocumenten een nadruk op selectieteams wat door ouders en jeugdspelers van zowel selectie- als niet-selectieteams logisch gevonden wordt. Zij beschouwen het hebben van een sportieve ambitie als iets dat inherent is aan sport. *“Sportiviteit gaat om doelen stellen, je wilt wat bereiken”*, stelt een ouder van een niet-selectiespeler. Volgens een andere ouder is het hebben van sportieve ambities iets *“dat verweven is met de sport. Presteren, uitblinken, beter worden, iets leren”*. Dit sluit aan bij de theorie van verschillende onderzoekers over *competitiveness* of *performance* binnen sportverenigingen (Skirstad & Chelladurai, 2011; Skille E. , 2011; Fahlen & Karp, 2010), waar winst en verlies en ranking belangrijk zijn. Clubs definiëren het succes van hun vereniging aan de hand van het competitieniveau waar ze op spelen en de plek op de ranglijst (Skille E. , 2011). Respondenten van zowel selectie- als niet-selectieteams onderstrepen het belang van het winnen van wedstrijden en goed presteren in de competitie: *“je wilt kampioen worden”*. Verschillende respondenten hebben het vergelijk met een buurtclub gemaakt om het succes van hun eigen club in perspectief te plaatsen. Er wordt in het vergelijk met andere clubs gesproken over hoger of lager spelen. Hiermee wordt het idee van verschillende onderzoekers dat *competitiveness* of *performance* binnen een sportvereniging domineert bevestigd.

Competitiviteit in sport heeft echter een keerzijde. Diverse onderzoekers claimen dat de dominantie van competitiviteit in sport ondermijnend werkt op het realiseren van publieke waarden, zoals sportparticipatie (Cote, Coakley, & Bruner, 2012; Skille E. , 2011; Fahlen & Karp, 2010). Deze claim staat haaks op het gedachtegoed van clubs. Er wordt verondersteld, door respondenten en in beleidsdocumenten, dat selectie en niet-selectie naast elkaar bestaan in verenigingen en elkaar zelfs kunnen versterken.

“We hebben daarom bij [de club] zowel breedteteams als selectieteams. Beide groepen zijn even belangrijk. De breedte kan niet zonder de top en de top kan niet zonder de breedte.” Beleidsplan club Y

Clubs stellen in beleidsdocumenten dat ze beide doelgroepen even belangrijk vinden en suggereren een samenhang. De veronderstelling dat selectieteams en niet-selectieteams elkaar versterken wordt door respondenten vooral eenzijdig uitgelegd, namelijk vanuit het belang van selectieteams. Wanneer het niveau van niet-selectieteams toeneemt, zorgt dit voor verbeterde doorstroom naar de selectieteams.

“Ja, want uiteindelijk is denk ik de top er ook bij gebaat dat ook op een laag niveau, van jongs af aan al, het beste eruit gehaald wordt. Want dan stromen er misschien meer spelers door vanaf hier naar, nou laat het de 1e Klasse en dan de 3e Divisie zijn. Je wilt je piramide naar een hoger niveau brengen.” Ouder van een niet-selectiespeler club X

Hiermee wordt de nadruk op selectieteams opnieuw onderstreept. De veronderstelling dat selectie en niet-selectie elkaar versterken, is gestoeld op het idee dat selectieteams hierdoor betere spelers aangeleverd krijgen, wat leidt tot nog betere prestaties. Hoe selectie niet-selectie kan versterken komt minder nadrukkelijk terug. Een club benoemt dat trainers van selectieteams hun kennis kunnen inzetten voor het begeleiden van niet-selectietrainers. Verder staat nauwelijks beschreven hoe selectie en niet-selectie elkaar versterken.

Waar beleidsdocumenten beschrijven dat selectie en niet-selectie naast elkaar bestaan of elkaar zelfs versterken, laten respondenten zien dat er juist een spanningsveld bestaat. Vooral jeugdspelers en ouders van niet-selectieteams uiten frustratie over het tweesporenbeleid van clubs. Hoewel spelers en ouders uit selectie- en niet-selectieteams meer nadruk op selectieteams “logisch” vinden, bestaat er frustratie over de gevolgen hiervan, namelijk een ongelijke verdeling van aandacht en middelen. Respondenten begrijpen dat selectieteams meer aandacht en middelen krijgen, maar jeugdspelers en ouders van niet-selectieteams ervaren het ook als oneerlijk.

“Het lijkt wel heel erg geënt op de selectie, en dat de rest maar bijzaak is. Dat kun je wel echt merken. [...] En dat is in sommige jaren heel extreem geweest. Zo extreem dat ik er ook mee wilde stoppen.” Ouder en trainer van niet-selectiespeler club X

De ongelijke verdeling van aandacht en middelen zit hem volgens respondenten in het materiaal en de faciliteiten die de club beschikbaar stelt, het aantal trainingsmomenten dat de club faciliteert en het niveau van de trainer. Er heerst bij jeugdspelers en ouders van niet-selectieteams een onrechtvaardigheidsgevoel waar de contributiebijdrage als argument wordt aangehaald. Bij beide clubs betalen selectie en niet-selectiespelers evenveel contributie, toch gaan volgens de respondenten meer middelen naar selectiespelers. Hoewel de ongelijke verdeling tot frustratie leidt bij niet-selectieteams accepteren respondenten de situatie. Sommige ouders zeggen hun frustratie te hebben geuit bij de club, zonder dat er iets aan de situatie veranderd is. Hiermee lijkt een soort impasse te ontstaan waar een bepaalde onvrede heerst die geaccepteerd wordt.

“Ja aan de ene kant klopt het niet, want we betalen net zoveel contributie. Ja wat doe je ertegen?” Ouder van niet-selectiespeler club X

Opvallend is dat de ouders met frustratie een mate van acceptatie uiten, soms uit onvermogen iets aan de situatie te kunnen veranderen, maar ook uit begrip voor de omstandigheden. Zo wordt het feit dat je in de club met vrijwilligers te maken hebt aangedragen als oorzaak dat het weleens fout gaat of de club er niet aan toe komt om niet-selectieteams aandacht te geven.

“Maar ja, je zit met vrijwilligers, je kan mensen er niet op afrekenen. Iedereen zit met de eigen tijd die hij over heeft, [...]. Dat is wel moeilijk.” Ouder niet-selectiespeler club Y.

Respondenten, vooral van niet-selectieteams, uiten frustratie over het selectiebeleid in clubs. Hoewel er frustratie is, leidt dit niet direct tot verandering. Ouders met frustratie hebben om diverse redenen geaccepteerd dat er niets verandert. Waar de respondenten een oplossing in zien, is het scheppen van duidelijkheid door de club. Het is voor ouders en spelers niet altijd duidelijk hoe de club om gaat met de verdeling van aandacht tussen selectie en niet-selectieteams en hoe teamindelingen tot stand komen.

“Ik vind dat de club daar de handvatten [in moet bieden] en exact moet zeggen en zo gaan we het doen.”
Ouder niet-selectiespeler club Y.

DEELCONCLUSIE

In de organisatorische context is het onderscheid tussen effectieve en efficiënte jeugdsportprogramma's (Cote, Coakley, & Bruner, 2012; Coté & Hancock, 2014) beschreven. Bij effectieve programma's ligt de nadruk op vroege selectie, prestaties en excelleren. Doel van een effectief jeugdprogramma is sporters laten doorstromen naar de top van de piramide. In het geval van amateurverenigingen is dit jeugdspelers opleiden voor het 1e elftal, zo blijkt uit de beleidsplannen van beide clubs. Bij efficiënte programma's is het doel het tegen gaan van uitstroom. Zoveel mogelijk kinderen laten participeren in sport. Beide amateurclubs passen deze tweedeling toe in hun jeugdopleiding door een aantal teams als selectie aan te merken. De overige teams zijn niet-selectieteams. Er is een verschil in benadering van clubs richting selectie en niet-selectie spelers.

De dominantie van competitiviteit in sport wordt door respondenten bevestigd en verklaart dat amateurverenigingen nadruk leggen op effectieve jeugdprogramma's, in de taal van beide amateurverenigingen uitgedrukt als selectie, top of prestatie. Respondenten vinden het logisch dat clubs de hoogst haalbare sportieve ambitie nastreven. Wel ervaren vooral ouders en jeugdspelers van niet-selectieteams de ongelijke verdeling van aandacht als onrechtvaardig. De clubs dragen in beleidsplannen uit, selectie en niet-selectie *“even belangrijk”* te vinden, maar dit wordt door respondenten niet zo ervaren.

Selectiebeleid zorgt ervoor dat een groep spelers wordt uitgesloten van bepaalde mogelijkheden en middelen, zoals betere materialen en meer trainingen. Hiermee werkt het selecteren van jeugdspelers exclusie (Popay, et al., 2008: 2 & Levitas, et al. 2007: 9 in Taket, et al., 2009, pp. 7-8) in de hand. De frustratie die dit teweeg brengt komt deels voort uit de tegenstrijdige boodschap die hiervan uit gaat. Clubs zeggen beide doelgroepen even belangrijk te vinden, maar hanteren toch een scheve verdeling van aandacht. In de volgende paragraaf wordt verkend in hoeverre jeugdspelers en hun ouders tot een selectieteam willen behoren.

5.2 SELECTIE IS DÉ NORM EN ZORGT VOOR STATUS

Het behoren tot een selectieteam is een norm waar jeugdspelers en ouders zich toe verhouden. De respondenten uiten een verlangen aan de norm te willen voldoen. Jeugdspelers van selectie- en niet-

selectieteams zien het spelen in het hoogste team van hun leeftijdscategorie als 'de norm' en willen daaraan voldoen.

"Nou ja ik wil wel graag zeg maar hoog spelen. En ik vind voetbal ook gewoon heel leuk om te doen en als ik dan heel hoog speel dat vind ik eigenlijk ook wel heel leuk." Selectiespeler club Y.

In dit onderzoek is gesproken met jeugdspelers en ouders uit de leeftijdscategorie onder 13 jaar (O13). Binnen een leeftijdscategorie zijn teams genummerd op volgorde van niveau. In het team O13-1 spelen dus 'de beste spelers'. Naarmate het cijfer oploopt daalt het niveau van spelers is de veronderstelling. De O13-3 is dus 'slechter' dan de O13-1. De nummering van teams is een vorm van examinatie die hiërarchie aanbrengt (Markula & Pringle, 2006). Het is een manier om te bepalen in hoeverre jeugdspelers voldoen of afwijken van de norm.

"[...] er zitten gewoon een paar spelers die zijn gewoon echt beter dan mij in O13-1, waardoor ik niet door naar de selectie kan. En dat vind ik zelf wel jammer." Niet-selectiespeler club Y.

De nummering van teams is voor spelers belangrijk, zij willen het liefst zo hoog mogelijk spelen. Het verlangen in een hoog team te willen spelen en daarmee aan de norm te voldoen verschilt per jeugdspeler en lijkt van meerdere factoren afhankelijk te zijn, bijvoorbeeld of een speler al eerder in een selectieteam gespeeld heeft. Wanneer een speler altijd in het eerste team gespeeld heeft, wordt het spelen in een lager team als degradatie gezien waarbij de nummering van teams van belang is. Des te lager het team, des te meer spelers het zien als degradatie. Degradatie naar een lager team kan gevoelens van schaamte oproepen bij spelers. Deze selectiespeler van onder 13 jaar gaat volgend jaar over naar de leeftijdscategorie onder 15 jaar (C-junioren), en vertelt wat hij ervan zou vinden als hij in een lager team zou spelen:

"Als ik in de C3 zou zitten, dan zou ik het minder erg vinden dan dat ik in de C4 zou zitten. De C4 zou ik me een beetje schamen, C3 eigenlijk niet heel erg, C2 helemaal niet, C1 ook niet." Selectiespeler club X.

Voor een jeugdspeler die zolang hij voetbalt al in een lager team speelt, leeft het verlangen om in een selectieteam te spelen minder. Het spelen in een selectieteam is nog wel een norm, echter verhouden jeugdspelers en ouders zich anders tot deze norm. Het spelen in een niet-selectieteam heeft het verlangen in een selectieteam te willen spelen beïnvloed. Jeugdspelers beoordelen zichzelf ten opzichte van de norm en dit beïnvloedt het verlangen wel of niet aan de norm te willen voldoen. Anders gezegd: wanneer een speler vindt dat hij niet goed genoeg is om in een selectieteam te spelen, zal dit het verlangen daar te willen spelen doen afnemen.

I: Zou [Ralf] graag in een selectieteam willen spelen?

R: Absoluut niet!

I: Waarom niet?

R: Omdat hij daar niet goed genoeg voor is."

Fragment uit een interview met een ouder van een niet-selectiespeler bij club X.

Hiermee lijkt een versterkend effect te ontstaan. Spelers beoordelen zichzelf ten opzichte van de norm en wanneer zij inschatten niet goed genoeg te zijn, remt dit het verlangen hoog te willen spelen.

"Als ze eenmaal toch wel zien dat ze dat niet kunnen halen, wordt je beleving om dat te willen halen ook minder denk ik." Ouder niet-selectiespeler club Y

Spelers en ouders herkennen dat, wanneer spelers eenmaal tot de groep niet-selectie behoren, het moeilijk is de overstap nog te maken, bijvoorbeeld omdat ze minder vaak trainen en een minder goede trainer krijgen. Zij ervaren dat de kans klein is ooit nog selectiespeler te worden als je eenmaal niet-selectiespeler bent. Het onderscheid tussen selectie en niet-selectie wordt al op jonge leeftijd gemaakt, namelijk bij de leeftijd onder 8 of onder 9 jaar (F-jes). Deze jeugdspeler ervaart dat hij een mindere kans heeft gekregen ten opzichte van selectiespelers om zo hoog mogelijk te kunnen spelen.

“En ik denk dat als ik in de F-jes in de selectie had gezeten, dat ik ook in de selectie kon blijven, maar omdat we net dat extra training misten denk ik [...]” Niet-selectiespeler club Y

Dit lijkt aan te sluiten bij de perceptie van andere respondenten. Wanneer spelers op jonge leeftijd eenmaal in een selectieteam spelen, zullen ze daar niet snel meer uit gaan. Spelers en ouders van niet-selectieteams ervaren dus een kleine(re) kans nog in een selectieteam te komen.

“Dat uh, daar worden eigenlijk de selecties gedaan en daarna is het heel lastig om er dan nog uit te groeien als het ware. Er wordt niet heel goed door geselecteerd dan.” Ouder niet-selectiespeler club Y

Volgens een ouder kan de kans die spelers ervaren nog in een selectieteam te komen en de manier waarop spelers zich beoordelen ten opzichte van de norm zelfs reden zijn voor spelers om op latere leeftijd te stoppen met voetbal.

“Nou ja. Ze worden 14/15 he, beetje die leeftijd. [...] een stukje plezier kwijt raken, omdat ze of gewoon merken van, ik ben te slecht. Maar misschien ook jongens waarvan je, die niet te slecht zijn die denken van, ja er is geen bal meer aan, want ik kan toch niet door naar een hoger team. Dus uhm, laat maar zitten.” Ouder niet-selectiespeler club Y

Het viel op dat jeugdspelers en ouders van niet-selectieteams beargumenteerden waarom zij niet in een selectieteam zaten. Het leek alsof zij een bepaalde drang voelden te verklaren waarom niet aan de norm voldaan wordt. Zo zegt deze niet-selectiespeler dat hij hoger zou kunnen spelen, maar andere prioriteiten heeft.

Ik zou hoger kunnen, maar zoals ik al zeg O13-1, ja daar moet ik echt gewoon een jaar voor trainen, echt voor trainen en daar heb ik geen zin in, omdat ik op school een hoog niveau doe en het gaat me ook om de lol [...].” Niet-selectiespeler club Y

Spelers en ouders zien selectie als een norm en willen daar in meer of mindere mate aan voldoen. Het roept de vraag op wat het zo belangrijk maakt aan deze norm te willen voldoen. Wat staat er precies op het spel? Allereerst is het de aandacht die de club heeft voor selectieteams. Selectieteams krijgen betere faciliteiten, kunnen vaker trainen en hebben een betere trainer. Dit wordt door spelers en ouders belangrijk gevonden. Het gaat om de kwantiteit en kwaliteit van de faciliteiten die ter beschikking staan, maar ook om erkenning van de club. Dit klinkt door in de frustratie van niet-selectiespelers en hun ouders. Zo spreekt een niet-selectiespeler uit de O13-3 zijn verwachting uit over de kampioenswedstrijd van zijn team aankomend weekend. Hoewel zijn team de kampioenswedstrijd bij een buurtclub ‘uit’ speelt, heeft hij niet de verwachting dat zijn club veel aandacht aan de kampioenswedstrijd zou schenken als deze ‘thuis’ had plaatsgevonden. Dat zou volgens de niet-selectiespeler bij de O13-1 (D1) wel anders zijn.

Maar, uhm, we kunnen [uit] kampioen worden [...], maar als we [thuis] kampioen konden worden [...], zouden we ook gewoon op het laatste grasveld [...] moeten spelen eigenlijk. Ze denken dat niet van laat al die familie die dan komt op de tribune zitten en laat ze op het hoofdveld spelen. Dan zouden ze ook gewoon denken laat die

maar op dat veld spelen, dan zullen ze geen aandacht aan schenken. Bij de D1 zullen ze dan allemaal dingen gaan klaarmaken.” Niet-selectiespeler club X

Naast de verdeling van aandacht door de club, levert het spelen in een selectieteam een vorm van symbolisch kapitaal (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Tomlinson, 2004) op voor spelers. Verschillende jeugdspelers en ouders noemen status. Het spelen in een selectieteam levert een vorm van erkenning op die anderen iets zegt over hoe goed je kunt voetballen.

“Nou, omdat het toch, ja, ik weet niet, het geeft toch status of zo. Selectiespeler club X

Een enkele speler sprak uit dat het spelen in een selectieteam sociaal kapitaal (Tomlinson, 2004) oplevert. Spelen in een selectieteam zorgt er in zijn ervaring voor dat hij eerder vrienden krijgt.

“Dan krijg je eerder vrienden.” Selectiespeler van club X

Het verkozen worden tot selectiespeler levert status op voor jeugdspelers en ouders. De teamindeling is een middel om spelers met elkaar te vergelijken. Door de indeling wordt voor jeugdspelers en ouders bevestigd dat je als selectiespeler *“beter bent”* dan anderen.

“Het is toch net iets stoerder als jij kunt zeggen tegen je klasgenootjes op school dat je in een selectie-elftal zit, dan dat je in de D5 of D6 of D7.” Ouder selectiespeler club X

Onderzoek van Hay en Macdonald (2010) bij lessen lichamelijk opvoeding op middelbaar onderwijs stelt dat het geïdentificeerd worden als ‘talent’ het zelfbewustzijn en potentiële prestaties van scholieren beïnvloedt. Dat lijkt hier door de respondenten bevestigd. De manier waarop spelers zichzelf beoordelen ten opzichte van de norm, het spelen in een selectieteam, beïnvloedt het zelfbeeld van spelers. Het verlangen in een selectieteam te spelen en het bijbehorende proces van examinatie door jeugdspelers wordt door een niet-selectiespeler als volgt verwoord:

“R1: Ik zou het wel willen, maar ik ben er niet goed genoeg voor [...].

I: Niet goed genoeg voor?

R2: Hoezo denk je dat?

R1: Ik ben gewoon niet goed genoeg.

I: Wat zou je dan moeten verbeteren?

R1: Uhm. M'n snelheid, m'n conditie, iets meer balbezit houden enzo.

[...]

R1: Nou, het zou me wel ook cool lijken als ik in de O13-1 zit, in plaats van de O13-3.

I: Waarom is dat cool?

R1: De O13-3 klinkt zo laag.”

Fragment uit een focusgroep met jeugdspelers uit een niet-selectieteam bij club Y

De verhouding tot de norm van selectiespelers heeft dus een bepaalde uitwerking op het zelfbeeld van deze niet-selectiespeler: *“ik ben gewoon niet goed genoeg.”* Verkozen worden tot selectiespeler kan echter een andere uitwerking hebben op het zelfbeeld van spelers.

“[...] hij haalt er wel een zeker zelfvertrouwen uit.” Ouder selectiespeler bij club X

Het symbolisch kapitaal dat selectiespelers vergaren wordt ook in een andere context als relevant gezien. Verkozen worden tot selectiespeler kan in een andere context gebruikt worden om positie in te nemen en symbolisch kapitaal te vergaren. Zo gaven verschillende selectiespelers het voorbeeld dat ze op school

eerder gekozen worden bij gym, omdat van selectiespelers verondersteld wordt dat ze goed kunnen sporten. Voor niet-selectiespelers geldt dat de exclusie die ze bij de club ervaren hun positie in een ander veld, bijvoorbeeld op school, beïnvloedt. In de beleving van niet-selectiespelers speelt de manier waarop anderen naar ze kijken mee. Zij spelen in een club met veel teams in de leeftijdscategorie onder 13 jaar. Omdat er veel spelers in een leeftijdscategorie zijn is het moeilijker in het hoogste team te spelen. Er zijn immers meer spelers om uit te kiezen. Bij kleinere clubs, waar uit minder spelers te kiezen valt, zou de kans dus groter zijn om in een selectieteam te spelen. Deze speler uit de O13-3 (niet-selectie) vertelt hoe hij het spelen in een niet-selectieteam ervaart ten opzichte van klasgenoten, die bij een andere club spelen.

"R2: Jij zal wel slecht zijn. Dat heb ik ook weleens. Ik zit in [Driebergen] op school. [SVF], [CDW] die hebben allemaal drie O13's ofzo en dan is het wel zo van, ja, weet je wel.

R3: Daar zouden we wel gewoon in de selectie spelen.

R2: Daar zou je in de selectie spelen ja.

I: Hebben jullie het gevoel dan dat je in de O13-3 dat je minder goed bent?

R1: Nee

R3: Nee

R2: Nee. Nou, dat andere mensen dat denken.

I: Wat denken ze dan?

R2: Nou gewoon de O13-3 is laag enzo, weet je wel."

Fragment uit focus-groep met niet-selectiespelers van club Y

Verkozen worden tot selectiespeler levert dus vormen van kapitaal op die invloed hebben op het zelfbeeld van de speler.

DEELCONCLUSIE

Onderzoek van Claringbould et. al. (2015) bracht voort dat het herkend worden als talent de belangrijkste vorm van beloning is die jeugdspelers nastreven. Deze bevinding wordt door respondenten bevestigd. Het spelen in een selectieteam is een norm waar jeugdspelers in meer of mindere mate aan willen voldoen. De historische ervaringen van spelers, het wel of niet gespeeld hebben in een selectieteam, en het zelfbewustzijn van spelers, hoe zij zichzelf ten opzichte van de norm beoordelen, lijken de belangrijkste factoren die het verlangen bepalen om aan de norm te willen voldoen.

De combinatie van deze factoren heeft een mogelijk ontmoedigend effect op niet-selectiespelers om nog selectiespeler te worden. Wanneer niet-selectiespelers een kleine kans ervaren om nog in een selectieteam te komen, zal dit het verlangen doen afnemen. Daarbij beoordeelt een speler zich ten opzichte van de norm; wat van een speler gevraagd wordt bij een selectieteam. Als de speler inschat dat hij niet aan de norm kan voldoen, wordt het verlangen minder in een selectieteam te willen spelen.

Wanneer je aan de norm voldoet heeft de club meer aandacht voor je en het biedt een mate van erkenning in de vorm van status. Dit zijn vormen van kapitaal die verkregen worden op het moment dat jeugdspelers behoren tot een selectieteam. Dit sluit aan bij de bevindingen van Claringbould (2015) dat aangemerkt worden als talent voor symbolisch kapitaal zorgt. Het behoren tot de selectie geeft spelers en ouders een status die leidt tot erkenning ook in andere contexten, bijvoorbeeld op school bij gymlessen. Dit onderstreept het belang van spelers en ouders aan de norm te willen voldoen.

Bij het selecteren van jeugdspelers wordt de habitus van een jeugdspeler getoetst aan de norm van spelen in een selectieteam (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Hay, 2012). Anders gezegd worden het gedrag en de vaardigheden van jeugdspelers getoetst aan de normen en verwachtingen die trainers hebben van een selectiespeler. Hoe meer een speler voldoet aan deze norm des te groter is de kans dat hij in een selectieteam komt. Het voldoen aan een norm zegt iets over het kapitaal dat een speler bezit.

Hiermee kan gesteld worden, hoe meer de habitus voldoet aan de norm van selectiespelers des te meer vereist kapitaal deze jeugdspeler bezit. Het veld brengt een sociale constructie van een selectiespeler voort die bepaalt welke vormen van kapitaal een individu moet bezitten om als talent erkend te worden. Dit vertaalt zich in kenmerken of criteria waar individuen aan getoetst worden. In de volgende paragrafen wordt verkend wat die norm precies inhoudt: wanneer ben je volgens respondenten een selectiespeler en aan welke criteria moet je dan voldoen.

5.3 WAT EEN GOEDE SPELER MAAKT

Selectie en niet-selectie bestaan naast elkaar in een amateurvereniging. Het onderscheid betekent dat spelers worden aangemerkt als selectiespeler of niet-selectiespeler. De komende paragraaf wordt het verschil tussen selectie en niet-selectiespelers volgens jeugdspelers en ouders toegelicht.

GOED GENOEG ZIJN OF HET VERPRUTSEN

Respondenten benoemen het *“goed kunnen voetballen”* als belangrijk criteria om in aanmerking te komen voor een selectieteam. Wat dat precies is, goed kunnen voetballen, blijkt behoorlijk subjectief en abstract te zijn. Waar de respondenten het over eens zijn, is dat een jeugdspeler moet opvallen ten opzichte van zijn teamgenoten om in aanmerking te komen voor een hoger team. Een speler moet erboven uit steken.

“Als hij erboven uit steekt bij ons, technisch, tactisch, snelheid, handelingsnelheid, organiserend vermogen [...]”
Ouder niet-selectiespeler van club Y.

Zowel jeugdspelers als ouders vinden het lastig concreet te maken wat precies een goede voetballer maakt in termen van ‘voetbalvaardigheden’. Termen die met name ouders noemen zijn techniek, tactiek of inzicht. Jeugdspelers komen vaak niet verder dan: *‘gewoon dat je goed bent’*. Zowel ouders als jeugdspelers van beide clubs uiten onbekend te zijn met criteria die bepalen of je goed kunt voetballen, maar zijn hier wel benieuwd naar. Alleen club X beschrijft in haar beleidsplan kort wat onder een selectiespeler verstaan wordt.

“Een selectiespeler wordt je door talent (atletisch vermogen, techniek), training (oefening, inzicht, inzet) en mentaliteit met elkaar te combineren.” Jeugdopleidingsbeleidsplan club X.

Niet-selectiespelers zijn *“minder talentvol”* volgens beleidsplannen van clubs wat in vergelijking met enkele respondenten een tactvolle manier is om onderscheid te maken tussen goede en niet goede spelers. Zo spraken respondenten over niet-selectieteams in termen als een *“hotseknots elftal”* met *“kneuzen”* waar veel acties *“verprutst”* worden. Wanneer spelers of teams in ‘voetbalvaardigheid’ veel afwijken van de norm wordt een andere taal gebruikt om de afstand tot de norm te benadrukken.

Of een jeugdspeler goed kan voetballen blijkt daarmee subjectief en niet in concrete termen te vangen. Dit maakt het selecteren van jeugdspelers op basis van ‘voetbalkwaliteit’ een proces wat onderhevig lijkt aan de subjectieve interpretaties van betrokkenen. Over andere kenmerken van selectie en niet-selectiespelers is meer eenduidigheid bij de respondenten.

BETER WORDEN OF BEZIG ZIJN

Naast het goed kunnen voetballen in vergelijking met leeftijdsgenoten moet een selectiespeler laten zien dat hij zich ontwikkelt. Volgens beleidsdocumenten is bij selectieteams het doel spelers opleiden voor het 1^e elftal. Dit vraagt van spelers dat zij dan ook laten zien dat ze beter worden in voetballen. Het wordt uitgelegd als het vermogen om coaching en feedback om te zetten in beter spel.

“Je kan wel talent hebben, maar als iemand niet in staat is om dingen te vertalen die je meekrijgt naar ontwikkeling dan, die jongens heb ik ook wel gezien in het verleden bij teams, die waren best goed, maar ja die stonden wel een beetje stil. Wat je ze ook meegaf als trainer, [...] als dat dan niet beklijft dan lijkt me dat geen goede kandidaat.” Ouder van selectiespeler bij club Y

Goede spelers zijn in staat zich te ontwikkelen. Selectiespelers moeten dus in staat zijn te verbeteren. Hoe geldt dat voor niet-selectiespelers? Zijn zij niet bezig met beter worden? Enkele niet-selectiespelers uiten wel degelijk beter te willen worden. Zij verlangen goede tegenstanders bij wedstrijden en goede training want *“daar word je beter van”*. Dit sluit niet aan bij de veronderstelling van enkele ouders van selectieteams. Volgens een ouder van een selectiespeler worden niet-selectiespelers bijvoorbeeld op een andere manier benaderd. Voor selectiespelers is er een bepaald doel, zij moeten beter worden, hun potentie ontplooiën, terwijl een niet-selectiespeler vooral plezier moet hebben.

“Je bent aan het opleiden om beter te worden. Terwijl je bij de niet-selectie heel veel jongetjes en meisjes ziet zonder potentie die daardoor de noodzaak om ze echt op te leiden tot iets, ook niet zo aanwezig is omdat ze vooral met heel veel plezier hun sport moeten uitoefenen en hun wedstrijdjes moeten spelen en lekker trainen. Meer als bezigheid bijna, [...]” Ouder selectiespeler bij club X

De benadering van jeugdspelers lijkt samen te vallen met de categorie waar ze ingedeeld zijn. Zijn ze selectiespeler dan ben je gericht op ontwikkelen en beter worden. Niet-selectiespelers zijn vooral ‘bezig’ en hebben plezier. De benadering van niet-selectiespelers lijkt echter niet altijd aan te sluiten bij de behoefte van jeugdspelers. Er zijn niet-selectiespelers die plezier halen uit ontwikkeling en uitdaging. Voor niet-selectiespelers kan het een reden zijn om selectiespeler te willen worden, zodat ze beter kunnen worden. Deze niet-selectiespeler heeft een aantal keren meegetraind met een selectieteam en benoemt waarom hij graag naar een selectieteam zou willen.

“Ja je hebt heel veel uitdaging en je traint heel hard en ik vind het leuk om heel hard te trainen, waardoor ik veel beter kan worden. Want ik wil wel graag beter worden.” Niet-selectiespeler van club X

SAMENSPELEN OF ACTIES MAKEN

Van een goede speler wordt verwacht dat hij oog heeft voor medespelers. Dat hij niet alleen maar bezig is met *“zelf acties”* maken. Spelers leggen dit ‘zelf acties’ maken uit als iemand die vooral bezig is met dribbelen, schijnbewegingen en schieten op goal, terwijl overspelen op medespelers volgens hen een veel betere optie is. Het wordt al snel gezien als egoïstisch als je voor eigen gewin gaat. Andere spelers interpreteren het alsof jij zelf wilt opvallen en je teamgenoten geen succes gunt.

“Ook of je een teamspeler bent, of je wel gewoon af speelt enzo.” Selectiespeler club X

“Ik pass wel gewoon enzo, alleen een actie tussendoor dat vind ik ook wel leuk.” Selectiespeler club Y

Er wordt gevraagd dat spelers overspelen naar elkaar en daarnaast moeten spelers *“een teamspeler”* zijn. Een goede speler is dus niet alleen maar met zichzelf bezig, maar heeft iets over voor het team. Het ‘in het team’ passen is wat jeugdspelers en ouders van belang vinden. Dat spelers, maar ook ouders, goed met elkaar over weg kunnen. Er wordt waarde aan gehecht dat *“het team al jaren bij elkaar”* is. Wanneer spelers niet goed in het team passen kan dit reden zijn om uit het team te gaan. Ook bij niet-selectieteams hechten spelers en ouders waarde aan de onderlinge banden en saamhorigheid. Dit geldt voor zowel de band onder spelers als onder ouders.

“Ik vind het erg leuk, we hebben ook een hele goede band samen.” Selectiespeler club X

Een goede speler past in het team, is niet zelfzuchtig en heeft oog voor medespelers.

WILLEN WINNEN EN HARD ZIJN

Volgens respondenten moet je over een ‘winnaarsmentaliteit’ beschikken om een goede speler te zijn. Voor respondenten vertaalt dat zich in de manier waarop spelers om gaan met winst en verlies. Het is de emotionele impact die het winnen of verliezen van wedstrijden heeft. Van spelers in een selectieteam is de verwachting dat zij ‘heftiger’ reageren op winst en verlies.

“Ik denk dat als je in de selectie speelt, dat er dan toch wel iets meer het winnen bij komt kijken, dat dat ook wel een drijfveer is, dat je inderdaad toch wel wat teleurgestelder bent als je verliest of als je slecht gespeeld hebt.” Ouder van selectiespeler bij club X

De emotionele reactie die het winnen van een wedstrijd oproept zorgt voor een verlangen de wedstrijd te willen winnen. Het is echter niet zo dat alleen ‘goede’ spelers willen winnen. Jeugdspelers van selectie- en niet-selectieteams geven aan te willen winnen. Zij geven aan het niet leuk te ervaren als je alleen maar verliest. Het verschil zit hem wellicht in het verlangen om te winnen, hoe graag je het wilt. Dit verlangen wordt volgens respondenten omgezet in een opofferingsgezindheid: wat heeft een speler ervoor over een wedstrijd te winnen? Voor jeugdspelers betekent dit “*hard werken*”, maar ook het tonen van “*vechtlust*” of “*je duels winnen*”.

“R1: Dat je wilt winnen.

I: Hoe zie ik dat dan?

R1: Nou gewoon, dat je ervoor gaat enzo.

R2: Je duels winnen.

R3: Ja. Gewoon dat extra beetje doen. Nu heb ik soms weleens acties en dan geef ik een schouderduw, maar dan had ik zeg maar nog net even wat harder erin moeten gaan.

[...]

R3: Ja. Vechtlust.”

Fragment uit focus-groep met niet-selectiespelers van club Y

Goede spelers winnen hun duels en tonen een bepaalde fysieke hardheid. Het onvermogen om duels te winnen wordt door meerdere ouders van niet-selectiespelers als reden aangehaald dat spelers niet in een selectieteam spelen. Ouders geven aan dat hun zoon nog “*klein van stuk*” is en het daarom moeilijk heeft om duels te winnen en niet genoeg opvalt.

SERIEUS ZIJN OF HET GEZELLIG HEBBEN

Een kenmerk van selectiespelers, dat jeugdspelers en ouders unaniem benoemen, is “*serieus met voetbal bezig zijn*.” Selectieteams krijgen meer aandacht in de club. Zij krijgen bijvoorbeeld betere faciliteiten en een betere trainer. Dat deze spelers meer aandacht krijgen zorgt echter voor een verwachtingspatroon. Er lijkt minder vrijblijvendheid te zijn. Verkozen worden tot selectiespeler gaat gepaard met bepaalde verwachtingen.

“Als je in een selectie-elftal speelt, dan vind ik wel dat er bepaalde verwachtingen naar je toe mogen zijn. Inderdaad qua komen trainen, op tijd bij wedstrijden aanwezig zijn, als een wedstrijdbespreking gehouden wordt, dat je dan inderdaad serieus luistert. Dus dat serieuze moet er zeker wel zijn, [...] Zeker omdat je inderdaad al op een bepaalde manier behandeld wordt door de club. Je mag inderdaad twee keer per week hier trainen, je hebt geen goedwillende vaders die de trainingen geven, je hebt inderdaad gekwalificeerde trainers tot op zekere hoogte. Dus ja, de club steekt er ook tijd en energie in. Je mag hier op het hoofdveld meestal spelen. Dus dan mag je wel iets teruggeven.” Ouder selectiespeler van club X

Van selectiespelers wordt verwacht dat ze serieus met voetbal bezig zijn en dat ze discipline tonen, bijvoorbeeld door altijd te komen trainen en goed te luisteren naar de trainer. Door het tonen van “discipline” laat je als speler zien over een wil te beschikken die van een selectiespelers verwacht wordt. Jeugdspelers gebruiken vooral de woorden “serieus zijn”, waar ouders andere woorden gebruiken zoals “gewoon fanatiek zijn” of “presteren”. Zij zien dit als belangrijk kenmerk van een selectiespeler, echter lijkt er een spanningsveld te ontstaan in hoeverre selectiespelers het “serieus zijn” als wel of niet leuk ervaren. Selectiespelers zien het ‘serieus zijn’ vooral als een positief kenmerk wat ze onderscheidt van niet-selectieteams.

“Nou ja ik vind het wel fijn, omdat het dan veel serieuzer is dan dat je bijvoorbeeld in een D3 zit ofzo.”

Selectiespeler van club X

Serieus zijn is iets wat van een selectiespelers verwacht wordt en als vanzelfsprekend beschouwd wordt. Soms kost het selectiespelers moeite zich serieus te gedragen bij trainingen. Dit wordt niet altijd als even leuk ervaren, maar het hoort erbij.

“Want ik weet niet het is een beetje, het gebeurt gewoon dus dan heb je het zelf niet echt door en dan ben je het alweer vergeten. Dan krijg je wel op je donder als je een beetje ligt te dollen. Maar dan draai je die knop wel weer om en dan ga je wel weer verder.” Selectiespeler van club X

Selectiespelers geven aan een combinatie van serieus zijn en plezier hebben belangrijk te vinden. Serieus trainen, maar met ruimte op om zijn tijd een ‘lolletje’ te maken. Het serieus bezig zijn is wat, volgens respondenten, selectieteams van niet-selectieteams onderscheidt. Bij niet-selectieteams gaat het vooral om gezelligheid.

“Nou het is heel gezellig, want in hogere teams doe je alles zeg maar voor hard werken en hier doe je lekker ook gezellig met het hele team.” Niet-selectiespeler club X

Het belangrijkste verschil tussen selectie en niet-selectie lijkt dus te zitten in de mate waarin ‘serieus zijn’ en ‘gezelligheid’ centraal staan. Voor niet-selectiespelers hangt plezier hebben in voetbal vooral samen met “gezelligheid”, wat door ouders ook wel het “sociale aspect” genoemd wordt. Deze andere manier van benaderen creëert een bepaald verwachtingspatroon bij trainers en spelers.

“Je hebt natuurlijk meer de recreatieve trainer die vooral doet van we hebben plezier en het moet leuk zijn en die wat sneller misschien een training skipt.” Ouder selectiespeler bij club X

Een aantal niet-selectiespelers geeft echter aan zich te storen aan de ontbrekende serieusheid van medespelers. Dit wordt als vervelend ervaren en vormt voor sommigen een motivatie om naar een selectieteam te willen. Aan de andere kant is de mate van serieusheid die bij een selectieteam gevraagd wordt een reden om juist niet naar een selectieteam te willen. Het is dan gezelliger bij het eigen team. De mate waarin spelers van niet-selectieteams belang hechten aan serieus met voetbal bezig zijn, verschilt dus per speler. Spelers die hier belang aan hechten willen graag samen spelen met anderen die daar ook zo over denken.

“Eentje is [Victor] die heeft echt discipline en is ook gewoon redelijk goed. En dan heb je sommige jongens bij ons, die zijn ook wel goed, maar die gaan gewoon kloten en verpesten het dan.” Niet-selectiespeler bij club Y

Voor sommige spelers kan het niveau en gedrag van medespelers zelfs een reden zijn te stoppen met voetballen. Deze vader legt uit waarom een van zijn zoons inmiddels van voetbal af is.

“[...] hij is ervan af inmiddels. Het was zo slecht dat die het zelf echt... Dat was echt zonde hoor, [...] En echt goedwillende jongens die ook wel aardig konden voetballen het een beetje zat werden dat ze met een paar kneuzen, ja het is een beetje lullig gezegd, maar er is altijd in een club een soort afvalputje en dat was nou net dat elftal en dat was op het laatst gewoon niet meer leuk.” Ouder selectiespeler bij club Y

DEELCONCLUSIE

De norm van het spelen in een selectieteam krijgt voor jeugdspelers en ouders betekenis door de door de sociale constructie van een selectie- en niet-selectiespeler. Samengevat zijn selectiespelers goed in voetbal, hard, serieus en teamspelers. Niet-selectiespelers zijn minder competitief, zijn vooral ‘bezig’ en voetballen voor de gezelligheid. Het creëert een verwachtingspatroon dat niet altijd aansluit bij de behoefte van jeugdspelers. Zo uiten verschillende niet-selectiespelers dat zij graag als een selectiespeler benaderd willen worden.

Naar de theorie van Bourdieu (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015; Hay, 2012), komt de sociale constructie van een selectie- en niet-selectiespeler tot stand door de dominante veronderstellingen en ideeën die binnen het veld van de amateurclub gelden. Deze ideeën worden beïnvloed door sociale interacties en het innemen van posities binnen het veld door trainers, spelers en ouders. De habitus van spelers wordt getoetst aan norm met als uitkomst dat een speler tot selectiespeler verkozen wordt. De sociale constructie van een selectie- en niet-selectiespeler geeft inzicht in de betekenisgeving van ouders en spelers aan selectiebeleid. Het geeft nog geen inzicht in de manier waarop spelers omgaan met deze verwachtingen en de norm internaliseren. Hier wordt de theorie van Foucault (Foucault, Truth and Power, 2012; Markula & Pringle, 2006; Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015), gebruikt om te verkennen welke methoden worden toegepast om het gedrag van jeugdspelers te vormen in de beleving van respondenten.

5.4 GOEDE SPELERS WORDEN BELOOND

Respondenten zien het voldoen aan de norm, het verkozen worden tot selectiespeler, als een belangrijke vorm van beloning. Het verkozen worden tot selectiespeler wordt gezien als beloning voor de manier waarop je voetbalt.

R2: [...] Het is gewoon hoe je voetbalt. Ik voetbal goed en dat wordt ook beloond.

I: Hoe bedoel je?

R2: Nou als ik slecht voetbal dan ga ik naar de D3 ofzo en ik voetbal goed nou dat wordt dan beloond met D1.

Fragment uit focus-groep met selectiespeler van club X

Het verkozen worden tot selectiespeler is niet enkel een beloning voor goed spel. Het wordt ook ingezet als een (on)bewuste disciplinaire technologie om het gedrag van jeugdspelers te vormen (Claringbould, Knoppers, & Jacobs, 2015). In de beleving van spelers moet je bij de selectie serieus met voetbal bezig zijn. Wat betekent dat je oplet bij trainingen, zoveel mogelijk komt trainen en niet te veel ‘lol maakt’. Als je je niet voldoende serieus gedraagt, dan lig je uit de selectie.

“Ja als je niet serieus bent, dan ga je er gewoon uit.” Selectiespeler club X

Eerder is al aangehaald dat selectiespelers het ‘serieus zijn’ geaccepteerd hebben, hoewel het niet altijd even leuk is. Spelers zijn bewust bezig ‘serieus te zijn’, omdat het er anders toe kan leiden dat je uit het team gezet wordt.

DE TRAINER GEEFT COMPLIMENTEN EN SPEELTIJD

Clubs, in de persoon van commissieleden, trainers en jeugd coördinatoren, bepalen welke spelers in selectieteams geplaatst worden en welke niet. Vooral selectietrainers worden door respondenten een voorname rol toegeschreven bij het selecteren van jeugdspelers.

“Ja, mijn trainer die ziet het meest. Die geven waarschijnlijk ook alles door aan de mensen die alles regelen en de teams indelen. En die geeft dan zeg maar allemaal dingen door wat je wel en niet kan en wat je hoort te kunnen en wat niet.” Selectiespeler van club Y

Spelers erkennen de trainer als een belangrijk persoon die bepaalt of je in een selectieteam komt of niet. Dit beïnvloedt de machtsrelatie tussen trainers, spelers en ouders. Er is sprake van een machtsrelatie tussen jeugdspelers en trainers waarbij, naast categoriseren, andere disciplinaire technologieën worden ingezet om het gedrag van jeugdspelers te vormen. Coaches hebben daarmee een superviserende rol. Zo hechten spelers waarde aan de opmerkingen van coaches. Jeugdspelers zoeken erkenning bij trainers en hun ouders voor hoe goed ze spelen.

“Nou weleens de trainers en thuis zegt mijn vader dat weleens van nou het gaat best wel prima of het gaat best wel goed. Ik denk dat ik daar wel het meeste plezier van krijg.” Selectiespeler club Y

De mate waarin erkenning van trainers en ouders belangrijk is voor jeugdspelers hangt natuurlijk af van de onderlinge (machts)relatie. Echter hebben verschillende spelers geuit dat complimenten van trainers een belangrijke vorm van erkenning zijn die spelers verlangen. Ook het toekennen van speeltijd bij wedstrijden wordt als disciplinaire technologie erkend, met name in relatie tot trainingsopkomst en “goed trainen”. Bij een wedstrijd starten in de basisopstelling is hiermee een vorm van beloning.

“[...] als je dan goed getraind hebt en je staat basis dan heb je een goed gevoel.” Selectiespeler club X

Van spelers wordt verwacht dat zij ‘goed trainen’ en er altijd zijn. Je kunt je niet zomaar afmelden voor een training of wedstrijd zonder geldige reden.

“Bij de O13-4 dan hoor je ook weleens dat als ze moe zijn of even geen zin hebben dat ze dan gewoon even niet naar de training komen. Maar onze trainers zeggen weleens dat als je zonder reden niet naar de training komt dat je dan gewoon wissel staat op zaterdag. Dan start je gewoon niet in de basis.” Selectiespeler club Y

Jeugdspelers bevestigen dat er minder vrijblijvendheid is bij een selectieteam. Er wordt van ze verwacht dat ze komen trainen en alleen met een goede reden afzeggen. Wat een geaccepteerde reden is, hangt af van de afspraken die door de trainer binnen een team gemaakt worden. Zo zijn er voorbeelden aangehaald over het wel of niet gaan naar kinderveestjes of het maken van huiswerk.

PRESTEREN EN FOUTEN MAKEN

Naast serieus zijn, komen trainen en erkenning van trainers, werd fouten maken benoemd. Dit is gezien de beleidsplannen van beide clubs opvallend. De clubs onderstrepen “veiligheid en plezier” belangrijk te vinden. Ook noemen selectiespelers dat hun trainer vindt dat het maken van fouten onderdeel is van ontwikkeling. Hoewel clubs en trainers uitdragen dat ze een veilige omgeving willen bieden waar het maken van fouten onderdeel is van het opleiden van jeugdspelers, is de vraag of dit ook zo door spelers beleefd wordt.

“R2: En onze trainers zeggen ook altijd dat fouten niet bestaan.

I: Wat bedoelen ze daarmee?

R2: Gewoon, ja fouten bestaan niet. Dat het niet uitmaakt. Dan moet je niet zeg maar als je een fout maakt denken door mij is de wedstrijd verpest ofzo.

I: Maar stiekem voelt het zo wel soms?

R2: Nou, dat voelt wel zo maar je moet wel gewoon denken dat iedereen dat kan overkomen en dan moet je het gewoon vergeten.”

Fragment uit focus-groep met selectiespelers bij club Y

Clubs vinden een veilige omgeving belangrijk, waar het maken van fouten onderdeel is van opleiden en ontwikkelen. Dit dragen trainers ook uit. Hoewel jeugdspelers deze boodschap aanhoren lijkt het alsof fouten maken voor hen niet past bij een competitieve omgeving waar winst en verlies centraal staan. Jeugdspelers vinden het niet leuk als een wedstrijd door hun toedoen wordt verloren. Dit kan ertoe leiden dat zij het maken van fouten het liefst vermijden.

Spelers en ouders van beide clubs halen aan dat van selectiespelers verwacht wordt dat ze presteren. Volgens een selectiespeler is dat: *“het goed doen”*. Eerder is het omgaan met winst en verlies aangehaald. Van selectiespelers wordt verwacht tot zij laten zien dat ze graag willen winnen. Dit sluit aan bij de verwachting dat selectiespelers moeten *“presteren”*. Bij selectiespelers van club Y passeerde een voorbeeld van een verloren kampioenswedstrijd en de zenuwen die daarbij komen kijken. Spelers noemden dit voorbeeld zelf en ook door een ouder werd bevestigd dat *“die druk duidelijk te veel was”*. Presteren en omgaan met de druk van het winnen van wedstrijden is iets wat volgens respondenten hoort bij selectieteams. Bij beide clubs passeerden ervaringen van spelers die *“niet met de druk konden omgaan”* en daarom uit een selectieteam zijn gegaan of andere manieren vinden om er mee om te gaan. Zo geven deze respondenten het voorbeeld van een medespeler die volgens hen deed alsof hij blessures had. Deze speler is uiteindelijk uit een selectieteam gegaan.

“R3: Omdat hij zag dat hij minder was dan de anderen. Dat zag hij zelf.

R1: Bij een belangrijke wedstrijd zei hij ook weleens dat hij een blessure had zodat hij in de wissel kon starten.

I: Ja?

R1: Vaak wel, omdat hij dan dacht dat hij fouten ging maken.

R3: Maar als het bijvoorbeeld 3-0 stond dan dacht hij: o ja het gaat nu toch wel weer met mijn been en dan ging hij weer meedoen.”

Fragment uit focus-groep met selectiespelers bij club Y

VERGELIJKEN MET MEDESPELERS OF CONCURRENTEN

Jeugdspelers erkennen trainers als belangrijke bewaker van de norm. Naast trainers zijn spelers zelf bewust bezig met het (blijven) voldoen aan de norm. Jeugdspelers en ouders vergelijken zichzelf met teamgenoten of tegenstander om te bepalen in hoeverre ze aan de norm voldoen.

“[...] iedereen is wel ongeveer even goed, je hebt een klein verschil en als je dan een training of wedstrijd minder speelt dan heb je wel zo'n gevoel van oh alsjeblieft laat me niet afvallen want ik wil door.”

Selectiespeler van club X

Ook speeltijd bij wedstrijden is voor spelers een belangrijke indicator of ze wel of niet aan de norm voldoen. Start je in de basisopstelling en krijg je meer speelminuten dan je medespelers dan is dat een indicator dat je beter bent dan medespelers.

Jeugdspelers en ouders geven aan meer inzicht te willen in de norm. Het is hen niet volledig bekend waar de club naar kijkt op het moment dat ze jeugdspelers selecteren. Dit maakt het voor jeugdspelers moeilijker om gericht met bepaalde punten aan de slag te gaan, want dat zouden ze wel willen. Dat jeugdspelers hier

graag hulp bij willen blijkt uit onderstaand citaat. Hierin beantwoordt een selectiespeler de vraag waarom hij wil weten waar 'de club' spelers op beoordeelt wanneer zij (selectie)teams samenstellen.

"Dan kan je jezelf een beetje beoordelen of jezelf een cijfer geven of je er wel inkomt of niet. En dan kan je je daarop verbeteren wat je hoort te kunnen." Selectiespeler bij club Y

Spelers beoordelen zichzelf ten opzichte van de norm, maar ook elkaar. De band die zij met elkaar hebben is voor spelers een extra motivatie aan de norm te willen voldoen. Dit sluit aan bij bevindingen van Brown en Potrac (2009) dat 'gelijken' het gevoel kunnen versterken bij succes, wanneer adolescente voetballers naar professioneel voetbal doorstromen. Deze 'gelijken' zijn tegelijkertijd ook een potentiële bron voor schaamte wanneer spelers 'falen'. Selectiespelers geven aan dat ze zich het meest vervelend zouden voelen ten opzichte van teamgenoten als ze uit een team geplaatst worden. Zij hechten belang aan de sociale relaties die ze hebben opgebouwd.

"Kijk wij zitten al best wel lang met zijn allen bij elkaar. En dan wil je proberen om zo lang mogelijk bij elkaar te blijven en het is dan jammer als je eruit gaat en dan in een team komt waar je dan opnieuw moet beginnen zeg maar." Selectiespeler van club X

SELECTIEPROCEDURE OM SPELERS TE BEOORDELEN

Een belangrijke methode in het categoriseren van spelers is de selectieprocedure. Clubs hebben een jaarlijkse procedure aan het einde van een sportseizoen waar spelers beoordeeld worden. Aan de hand van die beoordelingen worden nieuwe teams gevormd voor het komende seizoen. Hoe deze procedure verloopt verschilt per club. De ene club organiseert 'selectiewedstrijden' om spelers te beoordelen in combinatie met het oordeel van trainers, de andere club heeft een commissie 'interne scouting' die jeugdspelers gedurende een seizoen volgt. Dit proces brengt veel te weeg, met name bij ouders. Hier wordt de keuze gemaakt of je tot de selectie behoort of niet. Dat het als spannend ervaren wordt blijkt uit de manier waarop spelers en ouders over hun ervaringen praten.

"Nou ik denk dat het voor het jongetje zelf, het is toch een soort test ofzo, bijna een sollicitatie van past het wel en kan hij het aan dat niveau, dat soort vragen spelen natuurlijk dan mee, past hij in het team, dat soort vragen." Ouder selectiespeler bij club Y

Deze ouder spreekt van een "sollicitatie" wat opvallend gezien het over jeugdspelers onder 13 jaar gaat. Er wordt een vergelijking gemaakt met een proces uit de wereld van volwassenen. Ook spelers geven aan dit proces als spannend te ervaren. Gezien het belang van spelers en ouders om aan de norm te voldoen kan dit een heftige reactie oproepen. Respondenten gaven het voorbeeld van andere ouders die hun beklag deden bij de club en wilden weten waarom hun zoon niet in een selectieteam kwam. Ook gaven niet-selectiespelers aan dat ze overwogen hebben naar een andere club te gaan omdat ze daar wel in een selectieteam konden komen.

Een ouder van een selectiespeler vat het gevaar van een selectieprocedure en een 'volwassen' benadering treffend samen. Volgens hem heeft de selectieprocedure tevens als valkuil dat je voorbij gaat aan de individuele voorkeur en uniciteit van een speler.

"Ja dat het meer een soort arbeiders worden ofzo. Je moet voldoen aan een bepaald beeld wat we van een selectieteamlid hebben en dat je het daar aan gaat afwegen en dat je bijna een soort competentiematrix gaat krijgen en daar plot je dan iemand in, terwijl iedere spelers is weer uniek." Ouder van selectiespeler bij club Y

DEELCONCLUSIE

Spelers benoemen (selectie)trainers als bewaker van de norm. Zij hebben binnen het veld van een amateurvereniging de macht om te bepalen wie in een selectieteam komt. Zij met het meeste macht binnen een veld hebben het meeste invloed op de handelingen, overtuigingen en ideeën die centraal staan (Tomlinson, 2004). Trainers hebben hiermee een invloedrijke rol op de manier waarop naar een 'goede speler' gekeken wordt. Wanneer je in de ogen van een selectietrainer voldoet aan de sociale constructie van een selectiespeler word je beloond. De beloning die spelers krijgen is het behoren tot een selectieteam, speelminuten bij wedstrijden en complimenten.

Dit sluit aan bij de bevindingen van Claringbould et. al. (2015) die het categoriseren en differentiëren van spelers aanhalen als disciplinaire technologie van trainers om het gedrag van jeugdspelers te vormen. De discoursen die de norm van selectiespelers vormen zorgen voor discursieve effecten. Het heeft invloed op de machtsrelatie tussen trainers en spelers en beïnvloedt de manier waarop spelers naar zichzelf en elkaar kijken. Jeugdspelers en ouders doorlopen een proces van het internaliseren van de norm, zodat zij aan de norm blijven voldoen. Door de supervisie van trainers vormen zij spelers naar een norm. Trainers passen disciplinaire technologieën toe, zoals het selecteren van spelers, geven van complimenten en toekennen van speelminuten. Het roept de vraag op in hoeverre 'de club' en trainers zich bewust zijn van mate waarin zij de beleving van spelers beïnvloeden. Verder wordt verwacht dat selectiespelers vooral presteren met als mogelijk gevolg dat zij bang zijn om fouten te maken. Spelers accepteren en internaliseren de geldende norm, hoewel ze dit soms moeite kost daaraan te voldoen. In sommige gevallen leidt het ertoe dat spelers stoppen met spelen in een selectie.

Deze paragraaf geeft met name inzicht in de machtsrelatie tussen spelers en trainers. In mindere mate wordt de invloed van ouders beschreven op het internaliseren van de norm. In de volgende paragraaf wordt de rol van ouders op de sportbeleving van hun kinderen verkend, vooral in relatie tot selectiebeleid.

5.5 OUDERS (ON)BEWUST BETROKKEN

Ouders vinden sport voor hun kinderen belangrijk. Zo draagt sport bij aan ontspanning, het krijgen van een sociaal netwerk door het sluiten van vriendschappen en vinden ouders het belangrijk dat kinderen bewegen vanuit een gezondheidsideaal.

"Omdat ik het belangrijk vind dat mijn kinderen een sport doen die ze leuk vinden en ook genieten van de sport." Ouder selectiespeler club X

Hij voetbalt echt voor zijn plezier en ook omdat ik vind dat sport belangrijk is. Het is ook belangrijk voor hem, want hij heeft astma, dus laat hem maar lekker bewegen." Ouder niet-selectiespeler club X

Hij gaat op [...] vrijdagmiddag met drie voetbalvrienden naar de bioscoop. Dat is wel zijn sociale netwerk." Ouder niet-selectiespeler club Y

Deze bevindingen sluiten aan bij eerder onderzoek. Volgens onderzoek van Claringbould & Adriaanse (2015) is sport een plezierige en gewaardeerde activiteit in de maatschappij en draagt bij aan karakterontwikkeling van kinderen. Ouders hebben diverse redenen hun kinderen te laten sporten blijkt uit de data. Ook vindt een ouder dat sport kinderen helpt voorbereiden op de maatschappij die gedreven wordt door competitie. Ouders kennen waarde toe aan het competitieve element van sport.

"[...] het is toch ook wel een beetje voorbereiden op de maatschappij. Je komt er niet omheen, je komt toch in een competitieve maatschappij terecht, wat je ook gaat doen, waar je ook terecht komt. Competitie zal niet overal even hard zijn, maar het hoort wel bij het leven." Ouder van selectiespeler club X

Dit lijkt een belangrijk argument voor de soms overmatige betrokkenheid van ouders. Niet alle ouders lijken zich daarbij even bewust van de invloed die zij hebben op hun kinderen. Verschillende onderzoeken onderstrepen de impact van ouders op de sportbeleving van kinderen (Babkes & Weiss, 1999; Coakley, 2006; Cote, Coakley, & Bruner, 2012). Zowel ouders als spelers noemen unaniem dat, in het kader van sportbeleving, het hebben van plezier het belangrijkste is in voetbal. Dat ze er “lol” in hebben. Dit staat echter op gespannen voet met de prestatieve drang die ouders soms hebben. Dat komt tot uiting in het voorbeeld dat goed spelen belangrijk wordt gevonden. Deze ouder vindt goed spel van zijn zoon misschien nog belangrijker dan zijn zoon zelf.

“[...] als hij een slechte wedstrijd speelt dat ik misschien wel meer baal dan hij nog.” Ouder niet-selectiespeler club Y

Ouders hechten belang aan de competitieve elementen in sport dat zich uit in het volgen van ranglijsten en verlangen dat hun kinderen wedstrijden winnen of kampioen worden. Zij willen dat hun kind het goed doet. Ook het verkozen worden tot selectiespeler is een onderwerp dat bij ouders leeft. Volgens ouders geeft het toch een vorm van “status” als hun kind bij de beste van een leeftijdscategorie hoort. Dit verklaart mede waarom ouders het belangrijk vinden dat hun kind tot selectiespeler verkozen wordt. Ouders zijn zelfs bereid om vormen van kapitaal, die zij zelf bezitten, in te wisselen om te zorgen dat hun kind in een hoger team kan spelen. Zo heeft een ouder vrijwilligerswerk aangenomen om te zorgen dat zijn kind hoger kan spelen. Hij is gevraagd leider te worden van een team en heeft deze rol aangenomen, mede omdat het meer zekerheid bood dat zijn zoon dan door zou gaan naar dat team. Doordat deze vader leider is geworden, kon zijn zoon door naar een hoger team is de beredenering.

“Dus op gegeven moment werd ik gevraagd van zou je dan leider van dat team willen worden. Dus als ik [nee] gezegd had, [...], weet ik natuurlijk niet of het dan niet doorgegaan zou zijn. Maar als ik ja zeg weet ik in ieder geval zeker dat ie door gaat [naar een hoger team].” Ouder van niet-selectiespeler bij club Y

Bovenstaand voorbeeld maakt heel concreet dat ouders tot veel bereid zijn om hun kind hoog te laten spelen. Het belang in een hoger team te spelen zorgt ook voor extra alertheid van ouders bij het selectieproces. Zij willen vooral dat hun kind een eerlijke kans krijgt om voor een selectieteam in aanmerking te komen.

“Nou ja, toch wel belangrijk dat je kind zo hoog mogelijk voetbalt. Of dat je kind in ieder geval wel een faire kans krijgt om zo hoog mogelijk te voetballen. En inderdaad die net iets betere faciliteiten te krijgen, twee keer per week trainen, dat je inderdaad op kunstgrasveld mag trainen en niet daar op een knollenveld.” Ouder niet-selectiespeler club X

Wat opvalt aan de betrokkenheid van ouders bij het selectieproces is dat zij vooral op andere ouders iets aan te merken hebben. Verschillende respondenten erkennen dat ouders van andere spelers “teveel druk opleggen”. Het oordelen over andere ouders komt nog sterker terug wanneer zij een functie vervullen bij de club. Wanneer ouders een rol hebben bij de selectieprocedure, als trainer, leider, coördinator of commissielid, wordt dit met extra argwaan door andere ouders gevolgd.

“Ja. Nou je merkt nu bijvoorbeeld een jongetje speelt in de O13-2. Nou z'n vader is toevallig ook voorzitter van de technische commissie. Nou dat jongetje is op een ongelooflijk rare manier in dat selectieteam terecht gekomen. Hij heeft als positie linksbuiten, want ja hij had geweldige looplijnen. Nou iedereen lacht de ballen uit z'n broek. Haha. Maar toch, zulk soort dingen, hele rare dingen, zijn wel gebeurd.” Ouder van niet-selectiespeler bij club Y

“R: Dit is anoniem he?”

I: Ja dit is anoniem.

R: Nee ik weet van twee die de club sponsoren waarvan het zontje in een selectieteam terecht kwam en waarvan iedereen zei: ‘die hoort daar niet thuis.’

I: Wat vind je daarvan?

R: Begrijpelijk, de club draait op vrijwilligers en sponsoren. Met contributie alleen kun je niets betalen.”

Ouder van niet-selectiespeler club X

Ook spelers herkennen, voornamelijk bij andere kinderen, dat de betrokkenheid van ouders invloed uit kan oefenen op de sportbeleving. Spelers vinden vooral dat je het spelen in een selectieteam zelf moet willen en niet omdat je ouders dat willen. Jeugdspelers menen een aantal voorbeelden te kennen van ouders die te graag willen dat hun kind in een selectieteam speelt.

“Nou je moet het wel leuk blijven vinden, je moet het niet doen omdat het moet van je ouders ofzo.”
Selectiespelers club Y

Ouders uiten dat kinderen vooral plezier moeten hebben, echter lijken zij ook signalen af te geven die tegenstrijdig lijken met deze boodschap. Het roept de vraag op in hoeverre deze uitingen doorwerken op de sportbeleving van hun kinderen. Dat het geven van ‘gemixte signalen’ invloed heeft op de sportbeleving van kinderen komt tot uiting in het volgende citaat. Een ouder van een niet-selectiespeler beantwoordt de vraag of hij het belangrijk vindt dat zijn zoon doorstroomt naar een selectieteam.

“R: Ik vind het niet belangrijk, maar ik zou het wel leuk vinden.

I: En waarom dat onderscheid?”

R: Nou het gaat om plezier. Dat ze goed met elkaar omgaan. Het is natuurlijk een teamsport. Dat vind ik heel belangrijk. Maar ik vind wel dat je er het maximale uit, uit jezelf moet willen halen in sport.”

Fragment uit interview met ouder van een niet-selectiespeler bij club Y

De zoon interpreteert de boodschap van zijn vader als volgt. Hij beantwoordt de vraag of zijn vader het belangrijk vindt dat hij in een selectieteam speelt.

“Mja, dat kan twee kanten op bij mijn vader vind ik zelf. Hij vindt het natuurlijk heel leuk als ik daar zou spelen, want hij speelde zelf vroeger ook heel hoog in de selectie en aan de andere kant zegt ie nou ja, als je daar lol hebt dan ga je daar gewoon voor en als je daar geen lol hebt dan blijf je gewoon in het team waar je nu zit.” Niet-selectiespeler club Y

De speler voelt aan dat zijn vader het belangrijk vindt dat hij plezier heeft, maar merkt dat er een bepaald belang gehecht wordt aan ‘hoog spelen’. De manier waarop dit door jeugdspelers beleefd wordt is sterk afhankelijk van allerlei factoren, waaronder de ouder-kind relatie. Dit blijkt uit de reactie van andere spelers op dezelfde vraag. Het is echter een treffend voorbeeld hoe uitingen van ouders mogelijk verwarring kunnen zaaien bij hun kinderen.

Verder valt op dat in de betrokkenheid van ouders sprake is van genderongelijkheid (Claringbould, 2014; Claringbould & Adriaanse, 2015). De genderongelijkheid wordt door respondenten onderstreept. Jeugdspelers geven aan dat vaders meer betrokken zijn bij voetbal en het selectieproces.

“Mijn moeder geeft ook niet zoveel om voetbal. Mijn vader die kijkt best wel vaak bij ons en hij vindt het ook wel leuk dat ik in de O13-1 zit.” Selectiespeler club Y

DEELCONCLUSIE

Ouders kennen waarde toe aan het competitieve element van sport. Dit past bij een eerdere beschrijving van een meritocratische samenleving (Elshout, Tonkens, & Swierstra, 2016; de Beer, 2016) waar vooral gekeken wordt naar prestaties. Volgens de theorie van een meritocratische samenleving en onderzoek van Coakley (2006) leggen ouders een verband tussen de prestaties van hun kinderen en opvoeding. Anders gezegd: ouders zien zichzelf als goede opvoeder wanneer hun kinderen goed presteren. De respondenten onderstrepen het belang in een hoog team te willen spelen. Sommige ouders uiten aan de prestaties van hun kinderen nog meer belang te hechten dan de kinderen zelf.

Respondenten dragen vooral uit dat plezier in voetballen het belangrijkste is. Ouders hebben belangrijke impact op de sportbeleving van hun kinderen en de mate waarin zij plezier hebben in voetbal. Zij lijken zich niet altijd bewust van de soms tegenstrijdige boodschap die zij uitdragen naar hun kinderen. Ouders herkennen van andere ouders overmatige betrokkenheid, maar in mindere mate de subtiele signalen die zij laten doorschemeren op hun eigen kinderen. Mogelijk gevolg is dat kinderen aan de verwachtingen van ouders willen voldoen, bijvoorbeeld het spelen in een selectieteam, zonder dat ze dit zelf echt willen.

6. CONCLUSIE & DISCUSSIE

In dit onderzoek is aan de hand van document-analyse, focus-groepen met jeugdspelers en semigestructureerde interviews met ouders inzicht verkregen in de werking van selectiebeleid in jeugdopleidingen van het amateurvoetbal. Er is gekeken naar het spanningsveld tussen selectie en niet-selectie, het verschil tussen selectie- en niet-selectiespelers, de disciplinaire werking van discoursen en de invloed die ouders hebben op de sportbeleving van kinderen. De centrale onderzoeksvraag die hier wordt beantwoord luidt: *welke betekenis geven jeugdspelers en hun ouders aan selectiebeleid in jeugdopleidingen van het amateurvoetbal en wat zijn in hun beleving de gevolgen van selectiebeleid?*

SELECTIEBELEID EN SOCIALE EXCLUSIE

Selectiebeleid is een mechanisme in jeugdvoetbal dat sociale exclusie in de hand werkt. Sociale exclusie wordt gekenmerkt door een ongelijke toegang tot middelen, activiteiten, rechten, mogelijkheden en kansen (Taket, et al., 2009). Sociale exclusie wordt in de hand gewerkt door een nadruk op selectieteams in het beleid van amateurclubs. De nadruk op selectieteams komt (deels) voort uit een competitief gedachtegoed waar winst en verlies, ranglijsten en vergelijk met anderen centraal staat.

De ervaring leert dat meeste leden van een club tot de groep niet-selectie behoren. Ook deze spelers hebben het recht om “*met plezier beter te leren voetballen*” (KNVB, 2013). Dit recht lijkt door de werking van selectiebeleid te worden ondermijnd. Hoewel clubs uitdragen selectie en niet-selectie “*even belangrijk*” te vinden, blijkt in de praktijk dat selectiespelers toegang krijgen tot betere faciliteiten, extra trainingen en een goede trainer. De incongruentie die van deze boodschap uitgaat, leidt tot frustratie bij spelers en ouders van niet-selectieteams.

Naast een ongelijke toegang tot middelen en activiteiten, ervaren spelers van niet-selectieteams een mindere kans om tot een selectieteam te behoren. Vanuit het competitieve gedachtegoed willen clubs op jonge leeftijd beginnen met het opleiden van talentvolle spelers. Hoewel de literatuur aantoont dat het herkennen van talentvolle spelers, zeker op jonge leeftijd, een bijzonder complexe en onvoorspelbare bezigheid is (Christensen, 2009; Baker, 2012; Cobby, Schorer, & Baker, 2012; Unnithan, White, Georgiou, Iga, & Drust, 2012), kiezen clubs ervoor een grote groep spelers al op 7-jarige leeftijd uit te sluiten van een benadering als selectiespeler. Zij worden mogelijk ontmoedigd hier nog voor in aanmerking te komen. Wanneer je als speler eenmaal tot de groep niet-selectie behoort, is de kans klein dat je de overstap naar een selectieteam nog maakt. Een gevolg is dat slechts een beperkte groep spelers, – zij die op jonge leeftijd uitblinken – in aanmerking komt om selectiespeler te worden. Anders gezegd sluiten clubs een grote groep spelers uit van de kans om selectiespeler te worden.

In extreme gevallen leidt sociale exclusie door selectiebeleid tot stoppen. Er zijn in dit onderzoek ‘slechts’ enkele voorbeelden genoemd van spelers die onder invloed van selectiebeleid gestopt zijn met voetbal. Uitstroom is een belangrijk criterium voor een disfunctioneel efficiënt jeugdprogramma (Cote, Coakley, & Bruner, 2012) waar nadruk ligt op sportparticipatie. Dit sluit niet aan op het doel van clubs en de KNVB, namelijk ledenbehoud om het voortbestaan van de sportvereniging te waarborgen (Boessenkool, Lucassen, & Waardenburg, 2011; KNVB, 2013; Van Bottenburg, 2013). Hier lijkt het naast elkaar bestaan van effectieve en efficiënte jeugdprogramma's elkaar te bijten.

DE NORM IS CONTEXTAFHANKELIJK

Selectiebeleid brengt, gedreven door competitiviteit, een norm voort die hiërarchie aanbrengt bij spelers door ze in een selectie- of niet-selectieteam te plaatsen. De norm wordt bepaald door het veld waarin selectiebeleid betekenis krijgt. Binnen het veld, de amateurclub, geldt een sociale dynamiek waar spelers, ouders en trainers zich op een bepaalde manier tot elkaar verhouden. De interacties die binnen deze

sociale dynamiek plaatsvinden (re)produceren de sociale constructie van een selectiespeler en niet-selectiespeler. De sociale constructie van een selectiespeler brengt een norm voort waar spelers in meer of mindere mate aan willen voldoen. Spelers willen aan de norm voldoen vanwege hun verlangen symbolisch kapitaal te verkrijgen in de vorm van status of erkenning.

Aan trainers wordt een belangrijke rol toegedicht in het (re)produceren van de norm. Binnen het veld, de amateurclub, hebben trainers van selectieteams een belangrijke machtspositie, omdat zij veel invloed hebben wie tot selectiespeler verkozen wordt. Door hun machtspositie beïnvloeden zij de manier waarop over selectiespelers gedacht wordt en over welke vormen van kapitaal zij moeten beschikken.

Selectiespelers zijn 'talenten' die serieus met hun sport bezig zijn, over een winnaarsmentaliteit beschikken en goed samen kunnen spelen. Niet-selectiespelers zijn 'kneuzen' die het 'afvalputje' van de club vormen. Door respondenten en in beleidsdocumenten wordt verondersteld dat niet-selectiespelers van zichzelf een andere sportbeleving hebben wat ertoe leidt dat ze anders benaderd worden dan selectiespelers. Selectiespelers willen beter worden en ontwikkelen, waar niet-selectiespelers vooral voor de gezelligheid voetballen en 'bezig zijn'. Het creëert een verwachtingspatroon voor spelers van selectie- en niet-selectieteams.

Hoe jeugdspelers met deze verwachtingen omgaan wordt door verschillende factoren beïnvloed. Een factor is de habitus van een speler. De habitus van een speler wordt gevormd door eerdere historische interacties en ervaringen in diverse sociale contexten (Hay, 2012). Daardoor gaat ieder individu op een verschillende manier om met de verwachtingen die selectiebeleid voortbrengt. Zo kan de mate waarin een speler waarde hecht aan de complimenten van de trainer sterk beïnvloed worden door de habitus.

Clubs veronderstellen dat spelers een habitus hebben die overeenkomt met de manier waarop zij selectie- en niet-selectiespelers benaderen. Waar zij mogelijk aan voorbij gaan is dat de habitus *gevormd* wordt door de norm die jeugdspelers internaliseren. De habitus van jeugdspelers staat dus niet vast, maar wordt beïnvloed door de manier waarop clubs selectie- en niet-selectiespelers benaderen.

DE NORM INTERNALISEREN

Het discursieve effect van discourses rondom selectiebeleid is dat ze het gedrag van jeugdspelers vormen. Spelers gaan voldoen aan een verwachtingspatroon dat past bij selectie en niet-selectie. Door subjectivatie, normalisatie en supervisie internaliseren spelers de norm die selectiebeleid voortbrengt.

Bij een proces van subjectivatie onderwerpt een individu zich aan de norm wat Foucault '*technologies of the self*' noemt. Een individu vormt zijn/haar identiteit naar de norm die geproduceerd wordt door discourses. Een speler die wilt voldoen aan het verwachtingspatroon beoordeelt zichzelf ten opzichte van de norm die selectiebeleid voortbrengt en gaat zijn/haar identiteit zelfbewust naar transformeren. Dit beïnvloedt het zelfbeeld van spelers met als mogelijk gevolg dat het een remmend effect heeft op het verlangen aan de norm te willen voldoen. Wanneer een speler zichzelf "*te slecht*" vindt ten opzichte van de norm neemt het verlangen af aan de norm te willen voldoen. Door het voldoen aan verwachtingen worden de discourses die samenhangen met een selectie- of niet-selectiespeler gereproduceerd en mogelijk versterkt. Selectiespelers en niet-selectiespelers zullen zich alleen maar meer naar het bijbehorende verwachtingspatroon gedragen, omdat zij niet de positie hebben in een omgeving die gedomineerd wordt door volwassen weerstand te bieden aan de heersende norm. Binnen de bestaande machtsrelaties tussen trainers, spelers en ouders zijn jeugdspelers (vaak) niet in de positie om weerstand te bieden tegen de norm die selectiebeleid voortbrengt.

De nummering van teams en het onderscheid tussen selectie en niet-selectie is een vorm van normalisatie die ervoor zorgt dat spelers zich ten opzichte van elkaar kunnen meten en vergelijken. Spelers in de

hoogste teams zijn beter dan spelers uit lagere teams. Normalisatie brengt hiërarchie aan bij spelers en is hiermee een proces wat ervoor zorgt dat spelers zich gaan vormen naar de norm. Het spelen in een hoog team kan leiden tot het verkrijgen van symbolisch kapitaal. Het verlangen symbolisch kapitaal te vergaren zorgt dat spelers zich naar de norm gaan vormen.

Ook zijn de (machts)relaties met trainers, ouders en medespelers van invloed op de wijze waarop zij verwachtingen internaliseren. Trainers toetsen de vaardigheden en het gedrag spelers aan de verwachtingen die de norm voortbrengt. Trainer vormen spelers naar de heersende norm door het toekennen van speeltijd, geven van complimenten of selecteren van spelers. Coaches passen zo supervisie toe als een disciplinaire technologie.

EEN (POTENTIELE) BRON VAN WEERSTAND

Ouders tonen zich zeer betrokken bij de sportdeelname en sportbeleving van hun kinderen. Zij lijken zich niet altijd bewust van de manier waarop zij de beleving, motivaties en perceptie van competenties van hun kinderen beïnvloeden. De soms overmatige betrokkenheid van ouders kan een versterkt gevoel van onrechtvaardigheid oproepen ten aanzien van het selectiebeleid van clubs. In dit onrechtvaardigheidsgevoel schuilt een potentiële bron van weerstand tegen de norm die selectiebeleid voortbrengt.

Ouders zijn een (potentiele) bron van weerstand. In het veld van een amateurvereniging hebben zij een positie verworven die ze mogelijkheid geeft invloed uit te oefenen op sportbeleid, waar jeugdspelers in een omgeving die gedomineerd wordt door volwassenen dat veel minder hebben. Hun positie wordt bepaald door de vormen van kapitaal die zij bezitten. Zo kan bijvoorbeeld de contributie die zij betalen voor hun kinderen gezien worden als een vorm van economisch kapitaal wat hen het recht op inspraak geeft in het beleid van een vereniging. Ook het vervullen van een taak als vrijwilliger is een vorm van kapitaal inwisselen wat invloed heeft op de positie die zij innemen binnen het veld. De positie inname van ouders bepaalt hun machtspositie en mate van invloed op het beleid van de club. Uit de data blijkt dat ouders van niet-selectiespelers, hoewel gefrustreerd, het (onrechtvaardige) beleid accepteren waardoor een potentiële bron van weerstand tegen de heersende norm inactief blijft. Ouders lijken te berusten in hun frustratie, omdat ze niet het idee hebben dat ze voldoende 'macht' hebben het beleid te veranderen.

Ouders van niet-selectieteams lijken nauwelijks of geen toegang te ervaren tot beleidsbepalende posities, omdat zij onvoldoende of niet het juiste kapitaal hebben verworven. Van Bottenburg (2013) haalde eerder aan dat de meest actieve leden vaak een achtergrond hebben in selectieteams. Als beleidsbepalers reproduceren zij het accent op selectieteams, ook als er bij andere leden een andere behoefte leeft. Het is een voorbeeld van de werking van macht in het tot stand komen van beleid waarbij de groep met het meeste invloed op beleid aannames en veronderstellingen gebruiken die hen goed uitkomen (Piggin, 2014).

6.1 AANBEVELINGEN

Aan de hand van de bevindingen uit dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd voor amateurverenigingen, de KNVB en vervolgonderzoek.

AMATEURVERENIGINGEN

Door vroeg te selecteren sluit je een grote groep spelers uit van de kans als selectiespeler benaderd te worden. Het vroeg selecteren van spelers gebeurt voornamelijk op basis van actuele prestaties. Dit biedt echter geen enkele garantie voor de toekomst. Het is bijna onmogelijk vast te stellen of een speler die op achtjarige leeftijd goed presteert ook de potentie heeft om later, over 10 jaar, in het 1e elftal te spelen. Daarbij geef je een grote groep spelers die niet in een selectieteam uitkomen een mindere kans om zich

te ontwikkelen tot een goede speler. Hiermee worden de doelen van zowel een selectie- als niet-selectiebeleid ondermijnd. Investeer daarom in alle jeugdspelers uit de jongste leeftijdscategorieën door ze zoveel mogelijk dezelfde kansen, middelen en activiteiten te bieden. Stel het selectiemoment langer uit.

Het loont meer transparant te zijn over beleidskeuzes door uit te dragen waarom beleidskeuzes gemaakt worden en wat de gevolgen daarvan zijn. Uit dit onderzoek blijkt dat clubs daar vaak nog onduidelijk over zijn. Clubs kunnen tevens overwegen om bij een onevenredige verdeling van middelen ook een onevenredige inspanning van leden te verwachten, bijvoorbeeld door selectiespelers meer contributie te laten betalen.

KNVB

De KNVB is geneigd te denken in doelgroepen, waarschijnlijk door de omvangrijke ledenaantallen. Omdat voetbal zo'n grote sport is, lijkt het onmogelijk om rekening te houden met de individuele behoefte van ieder lid, daarom wordt categorisatie op basis van groepen aangehouden. Er schuilt een gevaar in het categoriseren van kinderen op basis van selectie en niet-selectie of top en recreatie. Door te denken in twee groepen en het verwachtingspatroon dat met deze groepen samenhangen ga je snel voorbij aan de individuele behoefte en uniciteit van kinderen. Jeugdspelers en ouders vinden plezier hebben in voetbal het allerbelangrijkst. Wat jeugdspelers precies plezier geeft verschilt per individu.

Jeugdspelers worden op jonge leeftijd gecategoriseerd en op een bepaalde manier benaderd. Deze benadering vormt de habitus van jeugdspelers. Wanneer de norm en de discursieve effecten van de norm veranderen, kan dit er mogelijk toe leiden dat de habitus van jeugdspelers op een andere, wellicht betere, manier gevormd wordt. Dit vraagt om nog meer inzicht te krijgen in de norm die van selectiebeleid uit gaat en strategieën te bedenken om hier weerstand aan te bieden. Dat begint met de norm ter discussie stellen, want selectiebeleid lijkt de inclusieve doelstelling van de KNVB – voetbal voor iedereen – te ondermijnen.

Er ligt een belangrijke taak ouders meer bewust te maken van de rol die zij spelen in de sportbeleving van kinderen, zowel bij selectie- als niet-selectieteams. Foucault noemt dit '*practices of freedom*' waarbij een individu de beperkingen problematiseert van zijn/haar identiteit of in dit geval: die van hun kind. Door de beperkingen te leren kennen de 'waarheden' die discoursen produceren over selectiebeleid kunnen zij weerstand bieden tegen dit fenomeen. Het is namelijk aannemelijk dat de doelgroep ouders in beleidsbepalende posities komt bij een amateurclub, wat er hopelijk toe leidt dat meer kinderen gelijke kansen krijgen. Door een sterke nadruk op selectiebeleid lijkt een betere vertegenwoordiging van niet-selectieleden bij het tot stand komen van beleid een voor de hand liggende oplossing. Zo ontstaat er een betere balans in de nadruk op selectie- en niet-selectieteams met als gevolg dat spelers en ouders minder belang hechten aan de tweedeling.

VERVOLGONDERZOEK

Voor vervolgonderzoek kan de invloed van de norm die selectiebeleid voortbrengt verder verkend worden, bijvoorbeeld door hetzelfde onderzoek in een andere context uit te voeren, zoals voetbalverenigingen met andere kenmerken en bij clubs in andere sporten. Ook is vervolgonderzoek naar de manier waarop selectiebeleid tot stand komt zinvol, bijvoorbeeld door te verkennen hoe KNVB-beleid verenigingen hierin beïnvloedt.

7. REFLECTIE

Het doen van onderzoek gaat gepaard met het maken van keuzes. Welke onderzoeksvraag? Welke concepten te gebruiken? Wat te vragen aan respondenten? Welke respondenten? Het is belangrijk enkele beperkingen van het onderzoek te noemen, zodat dit onderzoek op passende wijze vervolg kan krijgen.

POSITIE ONDERZOEKER

Zo heeft de positie van mij als onderzoeker invloed gehad op de uitkomsten van het onderzoek. Volgens Deleuze (1988 in: Markula & Pringle, 2006, p. 180) biedt de theorie van Foucault mogelijkheid de positie van onderzoekers te beschrijven. Foucault roept op tot het aannemen van een kritische houding ten opzichte van bestaande machtsrelaties en de kennis die ons 'zelf' en ons 'lichaam' vormt. Dit begint met het bewustzijn dat het subject (de onderzoeker) een afgeleide is van machtsrelaties en kennis in plaats van hier afhankelijk van te zijn. Het schrijven van een zogenaamde *askesis* biedt mogelijkheid om te reflecteren op de relatie van de onderzoeker ten opzichte van het onderzoeksthema. Een *askesis* is een kritische benadering van de bestaande identiteit in relatie tot dominante discoursen en machtsrelaties. Hierbij een poging in relatie tot het onderzoeksthema.

Zelf heb ik vanaf mijn zesde gevoetbald en altijd in een selectieteam gespeeld. Toen was ik me minder bewust van dit onderscheid, maar wilde ik wel graag in een selectieteam spelen. Vanuit mijn werk voer ik in samenwerking met de KNVB een programma uit voor het verbeteren van jeugdopleidingen in het amateurvoetbal. Ik bezoek wekelijks amateurverenigingen die allemaal selectiebeleid toepassen en hier in meer of mindere mate hinder van ondervinden. Reden om dit te onderzoeken is dat ik mij afvraag in hoeverre het legitiem is om dit onderscheid op basis van niveau of talent te maken. Waar ik selectiebeleid als vanzelfsprekend beschouw, vraag ik mij steeds meer af of selectiebeleid meer negatieve dan positieve effecten met zich mee brengt. Zelf heb ik de waarde gezien van spelen in een selectieteam. Je traint met en speelt tegen spelers van vergelijkbaar niveau wat uitdaging biedt. Je beoefent sport met een bepaalde houding die van je gevraagd wordt, die mij erg aansprak. Het spelen in selectieteams heeft bijgedragen aan mijn zelfbeeld en zelfvertrouwen. Het heeft tevens bijgedragen aan mijn positie of status in mijn sociale kringen. Ook in mijn dagelijkse werkzaamheden zie ik vooral de voordelen van het indelen van kinderen op gelijk (ambitie)niveau. Reden om een kritische houding aan te nemen ten aanzien van selectiebeleid is dat ik inmiddels tot het vermoeden ben gekomen dat selectiebeleid misschien wel meer negatieve effecten teweegbrengt bij jeugdspelers en ouders, met name van niet-selectieteams. Zo ben ik met diverse voorbeelden in aanraking gekomen van jeugdspelers uit niet-selectieteams die een achtergestelde behandeling genoten van de club ten opzichte van jeugdspelers uit een selectieteam. Deze behandeling heeft een averechts effect op het plezier dat kinderen ervaren tijdens, voor en na het voetballen. Niet-selectieteams die structureel moeten uitwijken naar een andere accommodatie, omdat selectieteams voorrang krijgen. Clubs die al tevreden zijn wanneer ze een trainer voor niet-selectieteams vinden, zonder naar competenties en vaardigheden te kijken of deze onervaren trainers ook maar een vorm van begeleiding te bieden. Ieder kind heeft recht om op een gelijke manier plezier te ondervinden van voetballen. Ik raak er steeds meer van overtuigd dat selectiebeleid dit recht ondermijnt.

Mijn doel is om selectiebeleid in het Nederlandse amateurvoetbal te problematiseren. Het is daarom van belang te erkennen dat ik mijn eigen subjectiviteit en interpretatie ten aanzien van het thema selectiebeleid meeneem in dit onderzoek. Dit vraagt een zoveel mogelijk neutrale houding aan te nemen. Het valt bijvoorbeeld niet uit te sluiten dat de data uit het onderzoek uitwijst dat selectiebeleid (veel) positieve uitwerkingen heeft voor kinderen van selectie- en niet-selectieteams. Verder onderken ik dat het niet mijn doel is de wil van betrokken organisaties, zoals de KNVB of amateurverenigingen, te veranderen. Mijn doel is dat een vanzelfsprekendheid als selectiebeleid kritisch bevraagd wordt door actoren die er mee te maken hebben.

EENZIJDIG BEELD OPGEVRAAGD

In de theorie wordt gesproken over *machtsrelaties* (Markula & Pringle, 2006). Door omvang van een afstudeeronderzoek en 'beperkte' tijd is gekozen dit thema eenzijdig te bevragen. In dit onderzoek is alleen de doelgroep ouders en spelers bevroegd naar de betekenisgeving van selectiebeleid. Om de context van beide amateurclubs beter te begrijpen is gebruikt gemaakt van een analyse van beleidsdocumenten, echter zijn functionarissen van de club, zoals trainer en beleidsbepalers, niet aan bod gekomen. Vervolgonderzoek naar de manier waarop selectiebeleid betekenis krijgt bij 'mensen van de club', zoals trainers en beleidsbepalers, geeft een veelzijdiger beeld van dit thema en werking in het amateurvoetbal. Dan wordt ook de andere actor in de machtsrelatie bevroegd.

CONTEXTAFHANKELIJKHEID

Het onderzoek is gedaan bij twee vergelijkbare verenigingen. Beide clubs hebben tussen de 1000 en 1500 leden en zijn gelegen in een middelgrote stad (tussen de 100.000 en 160.000 inwoners). De context van een amateurvereniging is bepalend voor de manier waarop selectiebeleid betekenis krijgt. Vervolgonderzoek bij een diverse samenstelling van amateurverenigingen geeft meer inzicht in de contextafhankelijkheid van selectiebeleid.

WERVING RESPONDENTEN

De werving van respondenten heeft plaatsgevonden via bestuurs- of commissieleden. Via hen is de onderzoeker geïntroduceerd als 'iemand van de KNVB' wat mogelijk invloed heeft in de wijze waarop respondenten het interview beleefd hebben. De werving van respondenten heeft uiteindelijk door coördinatoren van een leeftijdscategorie of teamleiders plaatsgevonden. Hierdoor heeft de onderzoeker geen regie gehad op het 'framen' van het onderzoek. Dit kan het verwachtingspatroon van respondenten betreffende het interview beïnvloed hebben. Daarbij kan het ook zo zijn dat jeugdspelers en ouders geselecteerd zijn die een sterke mening hebben met betrekking tot selectiebeleid, waardoor een vertekend beeld ontstaat. Tevens is er weinig tijd geweest om een band op te bouwen met respondenten. Vrijwel direct na eerste kennismaking vonden interviews plaats, dit kan ertoe hebben bijgedragen dat men zich minder comfortabel voelde bepaalde informatie te delen.

8. VERWIJZINGEN

- Anderson, E. (2010). *Sport, theory and sociale problems. A critical introduction*. Auckland, New Zealand: Routledge.
- Atkinson, M. (2012). Discourse Analysis. In M. Atkinson, *Key Concepts in Sport and Exercise Research Methods* (pp. 48-53). London: SAGE.
- Babkes, M. L., & Weiss, M. R. (1999). Parental Influence on Children's Cognitive and Affective Responses to Competitive Soccer Participation. *Pediatric Exercise Science*, 44-62.
- Baker, J. (2012). Do genes predict potential? In J. Baker, S. Cobley, & J. Schorer, *Talent identification and development in sports. International perspectives*. (pp. 13-24). London: Routledge.
- Boeije, H. (2010). *Analysis in Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage Publications Ltd.
- Boessenkool, J., Lucassen, J., & Waardenburg, M. (2011). Inleiding. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper, *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Bouma, K. (2016, Juni 26). Wee de coach die het kind afwijst. *De Volkskrant*.
- Bourdieu, P. (2012). Social Space and Symbolic Space. In C. Calhoun, J. Gerteis, J. Moody, S. Pfaff, & I. Virk, *Contemporary Sociological Theory* (pp. 335-344). Wiley-Blackwell.
- Bourdieu, P. (2012). Structures, Habitus, Practices. In C. Calhoun, J. Gerteis, J. Moody, S. Pfaff, & I. Virk, *Contemporary Sociological Theory* (pp. 345-358). Wiley-Blackwell.
- Brown, G., & Potrac, P. (2009). 'You've not made the grade, son': de-selection and identity disruption in elite level youth football. *Soccer & Society*(10:2), 143-159.
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Capstick, L., & Trudel, P. (2010). Coach Communication of Non-Selection in Youth Competitive Sport. *International Journal of Coaching Science*, 3-23.
- Christensen, M. K. (2009). An Eye for Talent: Talent Identification and Practical Sense of Top-level Soccer Coaches. *Sociology of Sport Journal*(Vol. 26, No. 3), 365-382.
- Claringbould, I. (2014). Van nature? Een onderzoek naar de manier waarop gender een rol speelt in de betrokkenheid van ouders bij hun voetballende zoon. *Vrijtijdstudies*, 7-18.
- Claringbould, I., & Adriaanse, J. (2015). 'Silver Cups Versus Ice Creams': Parental Involvement With the Construction of Gender in the Field of Their Son's Soccer. *Sociology of Sport Journal*(32), 201-219.
- Claringbould, I., & Elling, A. (2005). Mechanisms of Inclusion and Exclusion in the Dutch Sports Landscape: Who Can and Wants to Belong. *Sociology of Sport Journal*, 498-515.
- Claringbould, I., Knoppers, A., & Jacobs, F. (2015). Young athletes and their coaches: disciplinary processes and habitus development. *Leisure studies*(Vol. 34, No. 3), 319-334.
- Coakley, J. (2006). The Good Father: Parental Expectations and Youth Sports. *Leisure Studies*, 153-163.
- Cobley, S., Schorer, J., & Baker, J. (2012). Identification and development of sport talent: a brief introduction to a growing field of research and practice. In S. Cobley, J. Schorer, & J. Baker, *Talent identification and development in sport: international perspectives* (pp. 1-10). London & New York: Routledge.
- Coté, J., & Hancock, D. J. (2014). Evidence-based policies for youth sport programmes. *International Journal of Sport Policy and Politics*(Vol 8, No. 1), 51-65.
- Cote, J., Coakley, C., & Bruner, M. (2012). Children's talent development in sport: Effectiveness or efficiency? In S. Dagkas, & K. Armour, *Inclusion and Exclusion Through Youth Sports* (pp. 172-184). Oxon: Routledge.
- Cushion, C., & Jones, R. L. (2006). Power, Discourse, and Symbolic Violence in Professional Youth Soccer: The Case of Albion Football Club. *Sociology of Sport Journal*(23), 142-161.
- de Beer, P. (2016). Meritocratie: op weg naar een nieuwe klassensamenleving? In P. de Beer, & M. van Pinxteren, *Meritocratie: Op weg naar een nieuwe klassensamenleving?* (pp. 9-24). Amsterdam: Amsterdam University Press B.V.

- de Hoog, M. (2016, November 14). De KNVB wil weten: discrimineert het voetbal nog steeds op geboortemaand? *De Correspondent*. Retrieved from <https://decorrespondent.nl/5614/de-knkv-wil-weten-discrimineert-het-voetbal-nog-steeds-op-geboortemaand/1631978701122-ad0b2c39>
- Edwards, A., & Skinner, J. (2009). *Qualitative Research in Sport Management*. Oxford, UK: Elsevier.
- Elshout, J., Tonkens, E., & Swierstra, T. (2016). Meritocratie als aanslag op het zelfrespect van 'verliezers'. In P. de Beer, & M. van Pinxteren, *Meritocratie: Op weg naar een nieuwe klassensamenleving?* (pp. 209-233). Amsterdam: Amsterdam University Press B.V.
- Fahlen, J., & Karp, S. (2010). Access denies: The new 'Sports for all' - programme in Sweden and the reinforcement of the 'Sports performance' - logic. *Sport & EU Review*, 3-22.
- Foucault, M. (2012). The History of Sexuality. In C. Calhoun, J. Gerteis, J. Moody, S. Pfaff, & I. Virk, *Contemporary Sociological Theory* (pp. 295-304). Wiley-Blackwell.
- Foucault, M. (2012). Truth and Power. In C. Calhoun, J. Gerteis, J. Moody, S. Pfaff, & I. Virk, *Contemporary Sociological Theory* (pp. 305-313). Wiley-Blackwell.
- Greig, A., & Taylor, D. (1999). *Doing research with children*. SAGE Publications Ltd.
- Hancock, D. J., Adler, A. L., & Coté, J. (2013). A proposed theoretical model to explain relative age effects in sport. *European Journal of Sport Science*(13:6), 630-637.
- Hay, P. J. (2012). Ability as an exclusionary concept in youth sport. In S. Dagkas, & K. Armour, *Inclusion and Exclusion Through Youth Sports* (pp. 87-99). Oxon: Routledge.
- Hay, P. J., & Macdonald, D. (2010). Evidence for the social construction of ability in physical education. *Sport, Education & Society*(Vol.15, No.1), 1-18.
- Helle-Valle, J. (2008). Discourses on mass versus elite sport and pre-adult football in Norway. *International Review for the Sociology of Sport*(43/4), 365-381.
- Hollander, J. (2004). The Social Contexts of Focus Groups. *Journal of Contemporary Ethnography*(Vol. 33, No. 5), 602-637.
- Horton, S. (2012). Environmental influences on early development in sports experts. In J. Baker, S. Copley, & J. Schorer, *Talent identification and development in sport* (pp. 39-50). Oxon: Routledge.
- Jacobs, F., Smits, F., & Knoppers, A. (2017). 'You don't realize what you see!': the institutional context of emotional abuse in elite youth sports. *Sport in Society*(Vol. 20, No. 1), 126-143.
- Johns, D. P., & Johns, J. S. (2000). Surveillance, subjectivism and technologies of power. *International Review for the Sociology of Sport*, 219-234.
- KNVB. (2013). *Beleidsplan 'Voetbal om van te houden'*. Retrieved from KNVB: <http://downloadcentrum.knkv.nl/sportlink/knkv/document/knkv%20beleidsplan%20knkv.nl.pdf?id=110366>
- KNVB. (2016, Juli). *Handboek competitiezaken amateurvoetbal 2016/17*. Retrieved from KNVB.nl: <http://www.knkv.nl/downloads/bestand/1863/handboek-competitiezaken-amateurvoetbal-2016-17>
- KNVB. (2016). *Jaarverslag 2015/16*. Retrieved from KNVB.nl: http://knkv.h5mag.com/jaarverslag_2015/cover
- KNVB. (2016, Mei). *Winnaars van Morgen*. Retrieved from KNVB.nl: https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiZv67d2f_PAhXIFywKHVSJC7IQFggjMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.knkv.nl%2Fdownloads%2Fbestand%2F4452%2Fwinnaars-van-morgen&usq=AFQjCNFthbDO7IYiE_SsiZK1AsnhORENRA
- Markula, P., & Pringle, R. (2006). *Foucault, Sport and Exercise*. Abingdon Oxon: Routledge.
- Morrow, V., & Richards, M. (1996). The Ethics of Social Research with Children: An Overview. *Children & Society*, 90-105.
- NOC*NSF. (2012). *Sportagenda 2016*. Arnhem: NOC*NSF.
- Piggin, J. (2014). Discourse analyses and its application to sport policy analysis. In I. Henry, & L.-M. Ko, *Routledge handbook of sport policy* (pp. 43-53). New York: Routledge.

- Punch, S. (2002). Research With Children: The sameness or different from research with adults? *Childhood*, 321-341.
- Ryan, G. W., & Bernard, H. R. (2006, Mei 30). Techniques to Identify Themes in Qualitative Data. *Analytic Tech.* Retrieved from http://www.analytictech.com/mb870/Readings/ryan-bernard_techniques_to_identify_themes_in.htm
- Schnabel, P. (2004). *In het zicht van de toekomst*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Shogan, D. (2002). Characterizing constraints of leisure: a Foucaultian analysis of leisure constraints. *Leisure Studies*(21), 27-38.
- Skille, E. (2011). The conventions of sport clubs: enabling and constraining the implementation of social goods through sport. *Sport, Education and Society* (16), 2: 241-253.
- Skille, E. (2014). Sports policy and social capital. In L.-M. Ko, & I. Henry, *Routledge handbook of sport policy* (pp. 353-361). New York: Routledge.
- Skirstad, B., & Chelladurai, P. (2011). For 'Love' and Money: A Sports Club's Innovative Response to Multiple Logics. *Journal of Sports Management*, 339-353.
- Taket, A., Crisp, B. R., Nevill, A., Lamaro, G., Graham, M., & Barter-Godfrey, S. (2009). Introducing theories of social exclusion and social connectedness. In A. Taket, B. R. Crisp, A. Nevill, G. Lamaro, M. Graham, & S. Barter-Godfrey, *Theorising Social Exclusion* (pp. 1-34). London: Routledge.
- Tomlinson, A. (2004). Pierre Bourdieu and Sociological Study of Sport: Habitus, Capital and Field. In R. Giulianotti, *Sport and Modern Social Theorists* (pp. 161-172). New York: PALGRAVE MACMILLAN.
- Unnithan, V., White, J., Georgiou, A., Iga, J., & Drust, B. (2012). Talent identification in youth soccer. *Journal of Sports Sciences*, 1719-1726.
- Van Bottenburg, M. (2013). Om de sport verenigd. Instituties en organisaties in de sportwereld. In J. B. Duyvendak, *Sociale kaart van Nederland. Over instituties en organisaties* (pp. 223-238). Den Haag: Boom Lemma.
- Waardenburg, M. (2016). Which wider social roles? An analysis of social roles ascribed to voluntary sports clubs. *European Journal of Sport and Society*(VOL. 13, NO. 1), 38-54.
- Waardenburg, M., & van Bottenburg, M. (2013). Sport Policy in the Netherlands. *International Journal of Sport Policy*, 465-475.

BIJLAGE 1: TOPICLIJSTEN

FOCUSGROEPEN: JEUGDSPELERS

- Voorstellen (zorgen dat voornamen van respondenten bekend zijn). Informeel voorstellen door hobby's, favoriete club etc. mee te nemen.
- Doel en voorwaarden van de bijeenkomsten uitleggen.
- Wat gaan we doen? Hoe gaan we een gesprek aan?

Herverdelen van kapitaal

- Hoe vinden jullie het om in een selectieteam/niet-selectieteam te spelen? Waarom?
- Kun je op een schaal van 1-10 aangeven hoe je het vindt om in een selectie-/niet-selectieteam te spelen? Waarom?
- Wat vind je er leuk aan? En wat niet?
- Merk je er iets van, dat je in een selectieteam/niet-selectieteam speelt? Wat merk je dan precies?
- Wat zijn de verschillen tussen selectie en niet-selectieteams?
- Speel je liever in een selectieteam of in een niet-selectieteam? Waarom?
- Heb je een vriendje die in een selectieteam/niet-selectieteam speelt? Hoe vind je dat?

Selectiebeleid in werking

- Hoe zijn jullie in dit team terecht gekomen?
- Heb je geprobeerd om in een selectieteam te komen? Heb je hier je best voor gedaan?
- Was je het hiermee eens?
- Stel dat jullie volgend seizoen de teams mogen indelen, wat zou je dan doen? Waar selecteer je op/kijk je dan naar?
- Vind je het goed dat er selectieteams zijn?
- Wat vind je oneerlijk aan het selectiebeleid van de club?

Sociale constructie van talent

- Wat moet je doen om in een selectieteam te komen? > spelerservaringen op een post-it laten schrijven om hier vervolgens over in gesprek te gaan. Vraag formuleren in taalgebruik van jeugdspelers zelf.
- Wat wordt er van je verwacht als je in een selectieteam speelt? Wat vind je daarvan?

Reproductie van talent in de coach-speler relatie

- Wanneer kom je in een selectieteam en wanneer in een niet-selectieteam?
- Wie bepaalt of je in een selectieteam of niet-selectieteam speelt? Hoe vind je dat?

Disciplinaire methoden door coaches

- Zou je liever in een selectieteam/niet-selectieteam spelen? Waarom?
- Wat moet je eraan doen om in een selectieteam te komen/blijven?
- Wie bepaalt of je in een selectieteam komt/blijft? Wat vind je daarvan?

De invloed van ouders bij sportdeelname van kinderen

- Wat vinden je ouders er eigenlijk van dat je in een selectie- /niet-selectieteam zit?
- Maakt het je vader of moeder iets uit dat je in een selectie- of niet-selectieteam speelt?

Drijfveren van spelers

- Noem drie dingen die je belangrijk vindt in voetbal? Waarom doe je het eigenlijk?

SEMIGESTRUCTUREERDE INTERVIEWS: OUDERS VAN JEUGDSPELERS

Herverdelen van kapitaal

- Hoe vindt <naam kind(eren)> het om in een selectieteam/niet-selectieteam te spelen? Waarom?
- Wat vindt hij er leuk aan? En wat niet?
- Merk je er als ouder iets van, dat <naam kind(eren)> in een selectieteam/niet-selectieteam speelt? Wat merk je dan precies?
- Heeft <naam kind(eren)> een vriendje of vriendinnetje die in een selectieteam/niet-selectieteam speelt? Hoe vind je dat?

Selectiebeleid in werking

- Hoe is hij in dit team terecht gekomen?
- Wat vind je hiervan? Wat is het verschil tussen selectie/niet selectie? En waarom?
- Wat zijn voor-/nadelen van selectiebeleid?
- Stel dat jij volgend seizoen de teams mag indelen, wat zou je dan anders doen vergeleken bij hoe het nu gaat? Waar kijk je dan naar?

Sociale constructie van talent

- Wat moet je doen om in een selectieteam te komen? > ouders criteria op een post-it laten schrijven om hier vervolgens over in gesprek te gaan.
- Wat wordt er van je verwacht als je in een selectieteam speelt?

Reproductie van talent in de coach-speler relatie

Machtsrelaties en weerstand

- Wanneer kom je in een selectieteam en wanneer in een niet-selectieteam?
- Wie bepaalt of je in een selectieteam of niet-selectieteam speelt?

Disciplinaire methoden door coaches

- Zou <naam kind(eren)> liever in een selectieteam/niet-selectieteam spelen? Waarom?
- Wat doet <naam kind(eren)> eraan om in een selectieteam te komen/blijven?
- Wie bepaalt of hij in een selectieteam komt/blijft?

De invloed van ouders bij sportdeelname van kinderen

- Wat vind jij er als ouder eigenlijk van dat hij in een selectie- /niet-selectieteam zit?
- Maakt het jou als ouder iets uit dat je in een selectieteam/niet-selectieteam speelt? Waarom?
- Denken andere ouders hier hetzelfde over? Zo ja/nee hoe dan? Hoe zou dat komen... etc.

Context: de amateurvereniging

- Hoe lang speelt <naam kind(eren)> al bij deze club?
- Vindt hij het leuk om hier te voetballen?
- Wat is dit voor een club?

Drijfveren van spelers

- Wat vind je als ouder belangrijk bij voetballen voor <naam kind(eren)>? Waarom?
- Wat vindt <naam kind(eren)> zelf belangrijk denk je?